

Bestuursrapportage II-2020

Provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
Programma 1 Bestuur en veiligheid	6
Programma 2 Ruimte en wonen	11
Programma 3 Water en bodem	16
Programma 4 Natuur en milieu	24
Programma 5 Economie, kennis en talentontwikkeling	35
Programma 6 Energie	41
Programma 7 Landbouw en voedsel	45
Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit	50
Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling	58
Programma 10 Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed	68
Algemeen financieel beleid	75
Bedrijfsvoering	95

Leeswijzer

Voor u ligt de tweede bestuursrapportage van 2020. Vanuit de sturing- & verantwoordingscyclus is dit het tweede moment dat wij rapporteren over de voortgang van de uitvoering in 2020 gericht op afwijkingen, op basis waarvan uw Staten waar nodig kunnen bijsturen.

Concreet betekent dit dat er gerapporteerd wordt over de afwijkingen t.o.v. de planning door gebruik te maken van het stoplichtenmodel. Voortgang van de doelstellingen en prestaties wordt uitgedrukt in kleur:

- Groen = doelstelling/prestatie verloopt conform verwachting
- Oranje = doelstelling/prestatie bijstellen om realisatie te halen, inclusief toelichting
- Rood = doelstelling/prestatie wordt niet gehaald, inclusief toelichting
- Grijs = niet van toepassing, inclusief toelichting

Elk programma heeft de volgende structuur. Als eerste is de algemene voortgang inhoudelijk toegelicht. Bij de kopjes *Wat willen we bereiken?* en *Wat gaan we daarvoor doen?* is de voortgang per doelstelling of prestatie gerapporteerd met het stoplichtenmodel en waar nodig toegelicht. Vervolgens zijn de ontwikkelingen en onzekerheden beschreven die van invloed kunnen zijn op de realisatie van deze doelstellingen en prestaties. Cijfermatig inzicht wordt gegeven met het financieel overzicht en als laatste is de specificatie besluitvorming opgenomen, waarin financiële mutaties (indien aanwezig) worden toegelicht. Dit betreffen de volgende categorieën van financiële mutaties:

Categorie	Toelichting
Voorstellen aan PS	Deze vragen een beleidsafweging en daarmee een besluit van PS. De voorstellen zijn in het statenvoorstel ook expliciet benoemd.
Eerdere besluitvorming	Besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden. Met het vaststellen van deze bestuursrapportage worden hieruit voortvloeiende mutaties verwerkt. Onder deze categorie zijn ook die zaken opgenomen waarover PS in een eerder stadium middels een statenmededeling geïnformeerd zijn.
Overhevelingsverzoeken	Middelen worden meegenomen naar het opvolgende kalenderjaren. Deze vloeien voort uit PS-moties, meerjarige uitgavenkaders, co-financiering, subsidieverplichtingen, of middelen uit bestuursperiode 2015-2019.
(Her-) planning van reserves	Bijstellingen van lasten en bijbehorende onttrekking uit de bestemmingsreserve die voortvloeien uit afwijkingen van de raming 2019. Inclusief effecten lagere vaststelling subsidies die leiden tot storting in bestemmingsreserve.
Administratief technische bijstellingen	Beleidsarme mutaties, inclusief effecten lagere vaststelling subsidies tgv begrotingsvrije ruimte of verhoging van lasten waarvoor dekking is voorzien door derden: - DU uitkering - Specifieke uitkering - Bijdragen van derden
(her-) planning investeringskredieten	Als onderdeel van de bestuursrapportage wordt er een nieuwe investeringsplanning afgegeven en ter vaststelling voorgelegd aan PS. Hierin worden zowel herplanning van bestaande investeringen voorgelegd als nieuwe investeringskredieten.

Algemeen beeld

Over alle programma's heen kunnen we stellen dat op gebied van uitvoering het grootste gedeelte op koers ligt. Van de 105 doelstellingen, resultaten/prestaties en bijbehorende indicatoren loopt 80 procent volgens planning.

Halverwege 2020 is duidelijk dat het Corona-virus en bijkomende maatregelen hun weerslag hebben. Bij acht van de tien programma's leidt het tot onzekerheden en/of vertraging. In deze bestuursrapportage worden mede hierdoor meerdere afwijkingen beschreven en voorstellen tot bijsturing voorgelegd.

Financieel beeld

Het totaal financieel beeld van alle mutaties in deze bestuursrapportage is als volgt:

Bedragen x € 1 mln	2020	2021	2022	2023	2020- 2023	2024	2025
Bijstellingen	-12,2	9,9	7,5	8,7	13,9	0,2	7,3

De bijstellingen zijn inclusief de mutaties als gevolg van besluitvorming bestuursakkoord 2020-2034.

Wij stellen voor het financieel resultaat van de burap II-2020 periode 2020-2023 in lijn met het voorstel in de Perspectiefnota toe te voegen aan de knelpuntenbuffer en het resultaat vanaf 2025 aan de vrije begrotingsruimte in dat jaar. Het beeld van de begrotingsruimte komt er dan als volgt uit te zien

	Bedragen x € 1 mln	2020- 2023	2024	Structureel (vanaf 2025)*
Stand na BURAP I-2020				
Knelpuntenbuffer		42,1		
Vrije begrotingsruimte			43,4	
Administratieve wijziging		0,2	-/- 0,2	
Bijstelling bestuursrapportage II		13,9	0,2	
Na bestuursrapportage				
Knelpuntenbuffer		56,2		
Vrije begrotingsruimte			43,4	45,2

* De structurele ruimte betreft de ruimte vanaf 2025. Dit is de structurele ruimte die aansluit bij besluitvorming tot en met BURAP II.

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van programma Bestuur en Veiligheid ligt op koers. De veranderkracht op de grote transitieopgaven moet mede komen vanuit de samenwerkende overheden. Schakelkracht, veerkracht en slagkracht van het openbaar bestuur zijn essentiële eigenschappen. Een kwalitatief goed en goed samenwerkend openbaar bestuur is cruciaal en een randvoorwaarde om op een goede manier deze grote maatschappelijke opgaven op te pakken. Een openbaar bestuur dat effectief is ingericht, dat niet alleen onderling optimaal samenwerkt maar ook samenwerkt met uiteenlopende actoren in de samenleving (triple helix en burgers). Het programma Kwaliteit Openbaar bestuur ligt op koers. De bestuursopdracht 'Veiligheid en weerbaar Brabant' is vastgesteld. Voor Interbestuurlijk toezicht is begin van dit jaar een nieuw toezicht kader 2020-2023 geformuleerd en vastgesteld met een daarbij horende Uitvoeringsprogramma voor 2020. Het aangenomen initiatiefvoorstel Kind en democratie wordt momenteel uitgewerkt in een voorstel en aanpak. Veel inzet is gepleegd op de drie herindelingsgemeenten. Er wordt goed geschakeld met ministerie, gemeenten en lokale actiegroepen. Het thema draagvlak als ook de uitwerking van het voornemen tot het invoeren van een referendumverordening worden uitgewerkt.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit

Indicator:

- Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit

Wat gaan we daarvoor doen?

Aantal provinciale collega's die de cursus 'Vergroting weerbaarheid' hebben gevolgd.

Indicator	2020	2021	2022
Aantal provinciale collega's die de cursus 'Vergroting weerbaarheid' hebben gevolgd	100	100	100

Gemeenten waarmee gesprekken zijn gevoerd ter stimulering fitheid tegen ondermijning.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Gemeenten waarmee gesprekken zijn gevoerd ter stimulering fitheid tegen ondermijning	15	15	15	15

Ondersteuning pilotgemeenten in integrale aanpak van kwetsbare vakantieparken.

Indicator	2020
Ondersteuning pilotgemeenten in integrale aanpak van kwetsbare vakantieparken	6

Pilots SSiB op het gebied van innovatie en informatie gestuurd handhaven.

Een toekomstbestendig openbaar bestuur

Indicatoren:

- Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en –uitvoering
- De kwaliteit van het openbaar bestuur bevorderen we via interbestuurlijke samenwerking in Brabant

Wat gaan we daarvoor doen?

Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering.

Opkomst verkiezingen in Noord-Brabant.

N.v.t.

Gemeenten, waterschappen, GR-en voeren hun wettelijke taken conform de wet uit

Indicator:

- Ons toezicht draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van het openbaar bestuur

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeenten, waterschappen, GR-en voeren hun wettelijke taken conform de wet uit.

Ontwikkelingen en onzekerheden

De afrekening van de projecten uit de bestuursovereenkomst met o.a. Steenberg en Suikerunie over de het Agrofood cluster uit 2010 strekken zich over een termijn t/m 2025. Het is nog niet helder hoe en wanneer uitvoering zal worden gegeven aan de overeenkomsten in het kader van ontwikkeling AFC. Als gevolg van deze onzekerheid volgen mogelijk nog financiële mutaties in 2020.

De mutatie van de voorziening APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers) kan pas aan het einde van het jaar worden bepaald, waarbij ontwikkelingen van o.a. rekenrente en overlevingskansen

meegenomen dienen te worden in de bepaling van de definitieve mutatie. Afhankelijk van de ontwikkeling van deze factoren kan er sprake zijn van een dotatie aan of vrijval uit de voorziening.

De provincie voert het secretariaat van Brabantstad. Samen met de partners worden afspraken gemaakt over gezamenlijke projecten. Afhankelijk van externe ontwikkelingen leidt dit mogelijk tot bijstelling van de raming.

De impact van de corona op de gemeentelijke financiën is groot. De kans is reëel dat hierdoor gemeenten onder preventief financieel toezicht komen. Daarnaast leiden (ontwikkelingen rondom) coronaprotocolen en daaruit volgende werkafspraken dit jaar mogelijk tot vertraging in het realiseren van de gesprekken samen met gemeenten en Taskforce RIEC over stimulering fitheid tegen ondermijning.

Wim van de Donk neemt per 1 oktober 2020 afscheid als Commissaris van de Koning. Ter dekking van de kosten van het afscheid zal worden gekeken of dit binnen de budgetten kan worden opgevangen of dat hiervoor bij de slotwijziging een beroep zal worden gedaan op de knelpuntenbuffer.

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	20.909	645	21.554
Baten	127	0	127
saldo baten en lasten	-20.782	-645	-21.427

**Specificatie besluitvorming programma 01 Bestuur en veiligheid
Voorstellen**

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Onderzoek brand Deurnesche Peel	Op 20 april 2020 is brand ontstaan in de Deurnesche Peel. Het is een enorm grote brand geworden waarbij uiteindelijk 800 ha. van de 1.000 ha natuur is geraakt. De CdK als rijksorgaan doet op verzoek van de gemeente Deurne en de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost onderzoek naar de bestuurlijke samenwerking die een onbeheersbare natuurbrand had moeten voorkomen. Het onderzoek richt zich dan ook op de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport 'Door het vuur voor veilige natuur'. De resultaten van dit onderzoek zijn relevant voor alle natuurgebieden in onze provincie waar een vergelijkbare bestuurlijke samenwerking aanwezig is. Dit onderzoek leidt tot aanvullende kosten.	L	20.000					
Actualisering wachtgeld en oud GS-leden	Actualisatie van het budget 2020 voor de wachtgeld en pensioenlasten oud GS-leden naar aanleiding van het afscheid enkele (oud) GS leden Dit leidt tot een verhoging van het bestaande budget, waarvoor een beroep wordt gedaan op de knelpuntenbuffer..	L	625.000					
Totaal lasten voorstellen programma 01			645.000	0	0	0	0	0
Totaal baten voorstellen programma 01			0	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Uitvoering SSIB-taken bij Veiligheid	Vanaf 2020 wordt de uitvoering van SSIB opgenomen onder de taken van programma Bestuur en Veiligheid. Dit loopt tot en met 2022.	L	0	0	0	-198.500	-198.500	-198.500
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het			157.282	157.282	157.282	157.282	157.282

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	opgenomen beleid in de begroting.De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.							
Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 01			0	157.282	157.282	-41.218	-41.218	-41.218
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 01			0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bijstellingen programma 01			645.000	157.282	157.282	-41.218	-41.218	-41.218
Totaal baten bijstellingen programma 01			0	0	0	0	0	0

Programma 2 Ruimte en wonen

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van het programma ligt op koers. Coronacrisis heeft natuurlijk ook impact op de thema's ruimte en wonen. We zien met name de leegstandsopgave urgenter worden dan ooit. De Monitor Brabantse Retail (zie Statenmededeling) geeft aan dat de leegstand net voor de uitbraak van de coronacrisis al hoog was. Dit geeft extra urgentie aan de voor de zomer vastgestelde bestuursopdracht "Terugdringen woningbouwtekort en leegstand" (zie PS voorstel 18/20). De druk op de woningmarkt blijft onverminderd hoog, we zien dat in Brabant de woningbouwvoorraad toeneemt (Kwartaalbeeld Woningmarkt Noord-Brabant, juni 2020). De uitdaging is ervoor te zorgen dat woonvormen voldoen aan de vraag en de woningbouwproductie op peil te houden in Brabant. Als uitwerking van de statenmededeling van augustus over de Corona aanpak korte en middellange termijn is de woningbouwopgave een belangrijk onderwerp. In de vorige rapportage meldden we dat in Brabant de implementatie van de Omgevingswet op stoom is. Het rijk heeft net voor de zomer besloten de implementatie van de Omgevingswet met een jaar uit te stellen naar 01-01-2022. Als gevolg hiervan is de planning van de Omgevingsverordening aangepast en wordt deze in oktober 2021 aangeboden aan Provinciale Staten. De gedachte en werkwijze uit de omgevingsvisie werkt niet alleen door in de omgevingsverordening maar ook in ons dagelijks handelen. We streven naar excellent maatwerk in de uitvoering van onze ruimtelijke afwegingen om zo kwaliteit van de leefomgeving voor alle Brabanders te verbeteren. We zien een toename van het aantal plannen vanaf het begin van de coronacrisis. Het betreft plannen voor woningbouw, bedrijvigheid maar ook veel plannen voor herbestemming van deelnemers aan de warme sanering varkenshouderij en van nertsenhouders. Het verduurzamen van bedrijventerreinen is conform de aanpak werklocaties ingezet, waarbij we de essentiële samenwerking met stakeholders aangaan om tot resultaat te komen.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren en realiseren van omgevingskwaliteit en innovatie in gebiedstransformaties langs de lijnen richting geven, beweging stimuleren en mogelijk maken.

Indicatoren:

- **Participeren in ruimtelijke ontwikkelingen.** Vanuit een integrale, gebiedsgerichte benadering – 'diep, breed en rond' – participeren we in wisselende rollen ('richting geven', 'beweging stimuleren', 'mogelijk maken') in ruimtelijke ontwikkelingen
- **Participeren stedelijke transformatieopgaven.** 10 à 12 samenwerkingsovereenkomsten in gebieden met een stedelijke transformatieopgave, die bijdragen aan verbetering van de omgevingskwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanpak Leegstand.

Begeleiden en beoordelen initiatieven met ruimtelijke impact.

Bijdragen aan de verstedelijkingsopgaven.

Implementatie van de Omgevingswet.

- Het Rijk heeft besloten om de invoering van de Omgevingswet met een jaar uit te stellen, naar 1 januari 2022. Dit betekent ook vertraging voor het invoeringstraject vanuit de Provincie: de Omgevingsverordening zal nu in oktober 2021 worden aangeboden aan PS.

Participeren in een integrale, gebiedsgerichte benadering.

Bijdragen aan het versnellen van de woningbouw, vraaggericht en met oog voor zorgvuldig ruimtegebruik.

Indicatoren:

- **Verhogen woningvoorraad.** Om in de behoefte aan nieuwe woonruimte te voorzien worden de eerstkomende vijf jaar (2019 t/m 2023) 50 duizend woningen aan de voorraad toegevoegd.
- **Binnenstedelijke inpassing nieuwe woonruimte.** Toevoegen van nieuwe woonruimte vindt zo veel mogelijk plaats op binnenstedelijke (transformatie)locaties of in leegstaand vastgoed. We bestendigen de lijn van de afgelopen jaren, waarin steeds zo'n 70% van de woningbouw in Brabant op binnenstedelijke locaties is gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actuele informatie over stand van Wonen is beschikbaar.

Afspraken en agenda Wonen opgesteld.

Stimuleren ontwikkeling nieuwe woonvormen.

Stimuleren van voldoende planaanbod.

Zorgen voor kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties

Indicatoren:

- **Ontwikkeling van werklocaties.** Vraaggerichte ontwikkeling van hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties vanuit de regionale afspraken en samenwerking.
- **Verduurzamen werklocaties.** 10 verduurzaamde werklocaties waar maatregelen zijn genomen betreffende de energietransitie en klimaatadaptatie opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiding bedrijven en campusontwikkeling.

Kennisontwikkeling en informatievoorziening.

Regie en programmering.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Door de Corona-crisis en de Stikstof-crisis worden de beoogde prestaties en de uitvoering van geplande werkzaamheden op gewijzigde manieren opgepakt. Bijvoorbeeld meer digitale participatie processen. We zien dat een aantal trajecten wat achter loopt, bijvoorbeeld de aanvragen van de vouchers VAB's en tegelijkertijd zien we dat het juist in de maanden juni en juli weer toeneemt. We verwachten dat dit doorzet zodat we de doelen en ambities alsnog realiseren. Processen van samenwerken en realiseren zijn op een andere manier ingericht, zodat toch sprake is van voortgang. Hoe onzeker de ontwikkelingen nog zijn als gevolg van Corona! De uitputting van het budget voor werklocaties is onzeker, aangezien het uitgaveritme vaak afhangt van externe factoren a.g.v. de samenwerking met externe partners.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	25.127	-1.434	23.693
Baten	520	-520	0
saldo baten en lasten	-24.607	914	-23.693

Specificatie besluitvorming programma 02 Ruimte en wonen

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Implementatie omgevingswet	Betreft inzet voor implementatie omgevingswet vanuit daarvoor gereserveerde middelen (besluit PPN 2018).	L	0	700.000	0	0	0	0

Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 02	L	0	700.000	0	0	0	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 02	B	0	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplanning majeure projecten	Voor een aantal majeure projecten (Programma Hoogfrequent Spoor, Wilhelminakanaal en GOL) zijn op basis van expliciete besluitvorming middelen ter beschikking gesteld. Naar aanleiding van de voortgang van het project en nadere afspraken over betalingsstromen vindt herplanning in de tijd plaats. Dit heeft geen directe consequenties voor de oplevering. De dekking is afkomstig uit de reserves Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF) .	L	-2.021.866	9.772.714	-7.750.848	0	0	0
Actualisatie ramingen grondportefeuilles de Kempen en de Beerze	Betreft actualisatie van de meerjarenramingen van de exploitatieuitgaven- en inkomsten van de grondportefeuilles de Kempen en de Beerze op basis van de meest actuele prognoses.	L	-449.897	0	65.577	0	0	0
Werklocaties	Betreft opname ramingen in meerjarenraming op basis van uitvoeringsprogramma Werklocaties tlv hiervoor bestemde reserve Werklocaties.	L	0	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000

Totaal lasten herplanning reserves programma 02	L	-2.471.763	12.555.714	-4.902.271	2.783.000	2.783.000	2.783.000
Totaal baten herplanning reserves programma 02	B	0	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Actualisatie meerjarenraming ontwikkelbedrijf	Betreft actualisatie van de meerjarenraming van het Ontwikkelbedrijf op basis van de meest actuele prognoses. Zie verder ook Meerjarenperspectief ontwikkelbedrijf (bijlage bij jaarverantwoording 2019).	L	368.120	434.144	351.402	-9.000	38.000	0
		B	-520.000	520.000	0	0	0	0
Kosten ivm claims beleidswijzigingen RO	Betreft toevoeging middelen aan de voorziening tbv claims agv procedures ihkv beleidswijzigingen ruimtelijke ontwikkelingen voor. Dekking vindt plaats vanuit daarvoor gereserveerde middelen vanuit algemene risicoreserve .	L	669.966	0	0	0	0	0
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		11.157	11.157	11.157	11.157	11.157

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 02	L	1.038.086	445.301	362.559	2.157	49.157	11.157
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 02	B	-520.000	520.000	0	0	0	0

Totaal lasten bijstellingen programma 02	-1.433.677	13.701.015	-4.539.712	2.785.157	2.832.157	2.794.157
Totaal baten bijstellingen programma 02	-520.000	520.000	0	0	0	0

Programma 3 Water en bodem

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van het programma Water en bodem ligt op koers. We zijn voortvarend aan de slag met de recent vastgestelde Visie klimaatadaptatie en de uitwerking van de Bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant'. De gebiedsgerichte aanpak zal in de loop van dit jaar, onder andere in de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden, samen met onze partners vormgegeven worden. Tegelijkertijd bereiden we het regionale programma Water en Bodem voor dat eind 2020 de inspraak in gaat als tussenstap naar vaststelling eind 2021.

Voor klimaatadaptatie leveren we dit jaar de provinciale stresstest op en gaan we onverminderd door met het uitvoeren van projecten. De droogtes van de afgelopen jaren en de natte winter van dit jaar, zijn voorbeelden van dat het weer blijvend meer extremen laat zien.

Samen met het rijk, waterschappen en andere partners geven we de rivierverruimingsprojecten vorm zodat alle primaire dijkvakken in 2050 voldoen aan de veiligheidsnormen. De projecten Meanderende Maas en Oeffelt zitten in de planstudiefase, de uitkomsten van de verkenningsfase zijn enthousiast ontvangen. Door onder andere de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie van de verdrogingsaanpak natte natuurparels achter en zullen de prestaties voor 2020 niet geheel gerealiseerd worden. Met de waterschappen werken we nu aan een nieuwe set samenwerkingsafspraken, waarin we vastleggen om ons maximaal in te spannen om de doelen van 2027 te halen.

Een Vitale Bodem in de vorm van een goede bodemstructuur is een basisvoorwaarde voor agrarische productie, waterhuishouding (tekort en teveel) en waterkwaliteit. Met de Bestuursopdracht uit een vorige bestuursperiode zijn de eerste stappen gezet naar verbetering van de bodem. In 2020 gaan we hierop verder en dragen daardoor bij aan de verdrogingsopgave en laten we de aanpak landen in het regionale programma Water en Bodem.

Wat willen we bereiken?

Klimaatproof Brabant. Realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting en bijbehorend gebruik

Indicator:

- **Mate waarin gebieden klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht (100% in 2050).**

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording, samenwerking en verankering 'klimaatbestendig handelen'.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang beleidsmatige implementatie	1 stresstest (provincie) 62 stress-testen (gemeenten) 30 dialogen (gemeenten)	1 definitief uitvoeringsprogramma (2022-2027) 62 dialogen (gemeenten)		1 actualisatie stresstest (provincie)

Concrete aanpak in projecten en gebieden.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang uitvoering				
Aantal provinciaal gefinancierde projecten	15	30	40	50
Aantal grote gebiedsopgaven dat is gestart (cumulatief)*	2	3	4	5

* In overleg met onze samenwerkingspartners gaan we de ambitie concretiseren; denk aan een formulering als 'in 2023 is 10.000 ha waterrobuust ingericht'. De formulering en daarbij passende methodiek is nog niet voorhanden en zal in gezamenlijkheid met o.a. de waterschappen en belanghebbenden tot stand moeten komen.

Veilig Water. Blijven zorgen voor veiligheid door de bescherming tegen hoogwater

Indicatoren:

- Het percentage rivierenlandschap waar sprake is van sterke dijken in combinatie met een uitbreiding van de afvoercapaciteit.
- De regionale keringen zijn veilig (100% voldoet aan de norm).

Wat gaan we daarvoor doen?

Toezicht op uitvoering verbeterplannen waterschappen.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Kilometer te herstellen regionale keringen per waterschap (cumulatief)	5,3	10,6	15,9	21,4
Waterschap Brabantse Delta	5,8			
Waterschap De Dommel				

Uitvoeren Deltaprogramma Maas.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Voortgang rivierverruimingsprojecten (MIRT fase)				
* Lob van Gennep	Verkenning	Verkenning	Planstudie	Planstudie
* Alem	Verkenning	Planstudie	Uitvoering	Uitvoering
* Meanderende Maas	Planstudie	Planstudie	Planstudie	Planstudie/Uitvoering
* Oeffelt	Planstudie	Uitvoering		
* Verlengen brug Veerweg Alphen	Uitvoering			

Verkenning Alem kan niet worden gestart vanwege onvoldoende zicht op financiering voor de lagere bijdrage voor 'vermeden kosten dijkversterking' uit HWBP. Deze maatregel zal worden

afgewogen in het Integraal Riviermanagement overleg. De bijdrage die de provincie heeft toegezegd blijft in afwachting van de uitkomst (2022) gereserveerd staan. Project Oeffelt is vertraagd door personele wisselingen. De overige projecten liggen op schema.

Voldoende Water. Zorgen voor voldoende grond- en oppervlaktewater (voorkomen van overlast en tekorten)

Indicatoren:

- Zoet water: Waterbeschikbaarheid is conform geldende gebiedsafspraken (einddata af te spreken in individuele gebiedsafspraken)
- Diep grondwater: Grondwaterstand en stijghoogte in de grondwaterlichamen voldoet aan de norm (uiterlijk 2027 moeten beide grondwaterlichamen voldoen, 1 voldoet momenteel niet).
- Ondiep grondwater: Areaal natte natuurparels dat niet langer verdroogd is (uiterlijk 2027 is 36.000 ha NNP niet langer verdroogd).
- Het Brabants grondgebied voldoet aan de norm voor regionale wateroverlast (elke 6 jaar worden de inspanningen gekwantificeerd).

Wat gaan we daarvoor doen?

Verdrogingsaangepak natte natuurparels.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Hectares binnen natte natuurparel waarin maatregelen zijn getroffen (cumulatief)	125 ha	374 ha (*)	(**)	(**)
Hectares buiten natte natuurparel waar maatregelen zijn getroffen, inclusief bodemverbeteringsmaatregelen (cumulatief)	500 ha	2.000 ha	5.000 ha	10.000 ha

(*) Naast de genoemde prestaties in de tabel zijn er nog ca 3.946 ha in voorbereiding/uitvoering. Deze zijn gereed na 2021.

(**) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

- Door de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie achter en zullen de prestaties voor 2021 niet geheel gerealiseerd worden. Tegelijkertijd zijn er wel meer projecten in voorbereiding genomen. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen hebben we de geplande prestaties voor de jaren 2020 en 2021 geactualiseerd. Met de waterschappen werken we nu aan een nieuwe set samenwerkingsafspraken, waarin we vastleggen om ons maximaal in te spannen om de doelen van 2027 te halen.

Watersysteem voldoet aan normen voor regionale wateroverlast.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Hectares gerealiseerde waterberging (cumulatief)	135 ha	412 ha (*)	(**)	(**)

(*) Naast de genoemde prestaties in de tabel zijn er nog ca 173 ha in voorbereiding/uitvoering. Deze zijn gereed na 2021.

(**) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

Schoon Water. Herstellen van de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater tot tenminste het basisniveau**Indicatoren:**

- Alle oppervlaktewaterlichamen in Brabant voldoen aan alle waterkwaliteitseisen conform de Kaderrichtlijn Water in 2027.
- Het grondwater in de drinkwaterbronnen in Brabant blijft van goede kwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?**Schoon grondwater.**

Indicator	2020	2021	2022	2023
<i>Uitvoeren maatregelen ihkv 6e Nitraatactie-programma (minder emissies en beter bodembeheer)</i>				
% landbouwgrond in 8 grondwaterbeschermings-gebieden dat deelneemt	80%	80%	(*)	(*)
aantal grondwater-beschermingsgebieden waar aan norm wordt voldaan	4	8		

(*) Voor de periode 2022-2027 moeten deze nog worden vastgelegd.

Schoon oppervlaktewater.

Indicator	2020	2021	2022	2023
<i>Inrichtingsmaatregelen Kaderrichtlijn water door waterschappen (cumulatief)</i>				
Beek- en kreekherstel	38 km	115 km (*)	(**)	(**)
Vispassages	34 stuks	102 stuks		

(*) Naast de genoemde prestaties in de tabel zijn er nog 110 km beek- en kreekherstel en 39 vispassages in voorbereiding/uitvoering. Deze zijn gereed na 2021.

(**) Voor de periode 2022-2027 worden in de eerste helft van 2021 nog concrete uitvoeringsafspraken gemaakt met de waterschappen.

- Door de complexiteit van de gebiedsprocessen en de moeizame grondverwerving loopt de realisatie achter en zullen de prestaties voor 2020 niet geheel gerealiseerd worden. Tegelijkertijd zijn er wel meer projecten in voorbereiding genomen. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen hebben we de geplande prestaties voor de jaren 2020 en 2021 geactualiseerd. Met de waterschappen werken we nu aan een nieuwe set samenwerkingsafspraken, waarin we vastleggen om ons maximaal in te spannen om de doelen van 2027 te halen.

Vitale Bodem. Herstellen van de vitaliteit van de bodem

Indicator:

- De mate waarin de Brabantse landbouwbodem vitaal is.
- Er is geen sprake meer van verdichting (belemmert infiltratie regenwater).
- Het gehalte aan organische stof is op voldoende niveau (bevordert binding meststoffen en water).
- Bodemleven is gevarieerd (bevordert ziektevermindering, binding meststoffen en bodemstructuur).

Streven is 100% landbouwbodems vitaal in 2050, gekoppeld aan klimaatadaptieve inrichting en gebruik.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met agrarische ondernemers bodemverbeteringsmaatregelen doorvoeren in landbouwgebieden.

Organiseren bodemnetwerk Brabant.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal deelnemers aan bijeenkomsten kennisoverdracht	100	100	100	100

- Door de Corona-maatregelen zijn minder fysieke bijeenkomsten mogelijk en worden hierdoor minder agrariërs bereikt. We onderzoeken alternatieven om de kennisoverdracht toch verder vorm te geven.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Om verdroogde natuur te herstellen zijn grootschaliger maatregelen nodig, juist ook buiten de natuurgebieden. Dit wordt op basis van de Visie klimaatadaptatie inclusief de uitwerking van de bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant' opgepakt. In dit dossier zijn de volgende risico's benoemd: achterblijvende cofinanciering door derden, onderschatting in de werkhypothesen van de kosten van de maatregelen buiten de natte natuurgebieden en onvoldoende grootschalige inzet op de gebiedsgerichte aanpak.
- De vele projecten die agrariërs treffen (vaak met provinciale en Europese financiering) hebben nog geen merkbaar effect op de waterkwaliteit (lokaal wel, maar niet Brabantbreed).
- De huidige wetgeving zit agrarische ondernemers op onderdelen in de weg om maatregelen uit te voeren die de bodemvitaliteit bevorderen.
- Een discussie over normatief (wat doet de overheid) versus bovennormatief (welk risico ligt bij bedrijven en burgers) is te verwachten ten aanzien van wateroverlast en watertekorten, zeker met het oog op klimaatadaptatie.
- Spelregels, tempo en financiering voor dijkversterkingen en rivierverschuiving zijn niet gelijk, terwijl projecten vaak wel in samenhang of in hetzelfde gebied plaats vinden.

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	51.235	2.049	53.284
Baten	5.444	1.918	7.362
saldo baten en lasten	-45.791	-131	-45.922

Specificatie besluitvorming programma 03 Water en bodem

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplannen reserve bodem	Ramingen m.b.t. bodem zijn nog niet opgenomen in de begroting 2020. Op basis van de recente ramingen worden deze uitgaven opgenomen t.l.v. reserve bodem.	L	3.800.000					
		B	120.000					
Uitgaven Chemiepack	De uitgaven worden geraamd op basis van recente inzichten	L	-4.000.000	-2.675.328	-2.833.408	773.973	1.073.973	0
Herplannen reserve PMWP - Deltaprogramma	Dit betreft een actualisatie van de reserve PMWP: Deltaprogramma. Met name als gevolg van de ophoging van het subsidieplafond ten aanzien van Deltaplan Hoge Zandgronden op aangeven van de waterschappen, de verschuiving in de planning van het dossier Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas.	L	2.803.315	-5.364.476	-1.000.000	1.230.000	0	0
		B	-30.090	0	0	0	0	0
Herplannen reserve PMWP - Algemeen	Actualisatie van de reserve PMWP: Algemeen. In het kader van STUW wordt de raming in overleg met de waterschappen in 2020 naar beneden bijgesteld en in 2021 opgehoogd op basis van de verwachte aanvragen voor de subsidieregeling met betrekking tot 'Robuuste en toekomstbestendige watersystemen'. Ook is in 2018 besloten vanuit deze reserve €1 mln bij te dragen aan de 2e tranche rivierverruiming. De storting ten behoeve van rivierverruiming heeft al plaatsgevonden. Hierbij verwerken wij de onttrekking vanuit de reserve PMWP: Algemeen.	L	-1.597.500	1.765.073	-262.082	0	0	0
Natte natuurparels Sang en Goorkens Wijboschbroek en Hooge Raam	Bijdrage vanuit 3 reserves en voorzieningen vanuit programma Natuur en programma Water en Bodem om, conform de doelstellingen van deze reserves, de water- en natuurdoelen in natte natuurparels in het beheergebied van waterschap Aa en Maas te realiseren. Om administratief-technische redenen worden de 3 budgetten voor dit project samengevoegd.	L	-750.000	-750.000	0	0	0	0
Totaal lasten herplanning reserves programma 03		L	255.815	-7.024.731	-4.095.490	2.003.973	1.073.973	0
Totaal baten herplanning reserves programma 03		B	89.910	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Interimbedrijvenregeling Bodem	Ramingscijfers bodem m.b.t. interimbedrijvenregeling zijn nog niet in begroting 2020 opgenomen. Betreft ontvangst van het Rijk en daarmee een budgettair neutrale wijziging .	L	1.500.000	0	0	0	0	0
		B	1.500.000	0	0	0	0	0
Uitgaven Milieu	De uitgaven Milieu obv voortschrijdend inzicht en realistisch ramen aframen tgv algemene middelen.	L	-80.000	0	0	0	0	0
Inkomsten voorziening Grondwaterheffing	De inkomsten uit de heffing over grondwateronttrekkingen zijn hoger dan oorspronkelijk geraamd.	L	298.416	0	0	0	0	0
		B	298.416	0	0	0	0	0
Inkomsten Waterpoort	Een partner heeft haar partnerbijdrage voor de gehele 4 jaar in een keer betaald in plaats van de geraamde jaarlijkse bijdrage ten behoeve van de Waterpoort SOK 2020-2023.	B	30.000	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
Onderhoud vaarwegen	De ramingen van het vaarwegbeheer ten aanzien van de incidentele inzet op baggerachterstanden is aangepast aan het uitvoeringsprogramma van het waterschap Brabantse Delta. De mutatie verloopt via de algemene reserve (component doorgeschoven ruimte)	L	75.000	375.000	-800.000	-3.300.000	3.650.000	0
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		40.512	100.263	102.333	102.333	102.333

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 03

L	1.793.416	415.512	-699.737	-3.197.667	3.752.333	102.333
---	-----------	---------	----------	------------	-----------	---------

Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 03

B	1.828.416	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
---	-----------	---------	---------	---------	---	---

Totaal lasten bijstellingen programma 03

L	2.049.231	-6.609.219	-4.795.227	-1.193.694	4.826.306	102.333
---	------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------------	----------------

Totaal baten bijstellingen programma 03

B	1.918.326	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
---	------------------	----------------	----------------	----------------	----------	----------

Programma 4 Natuur en milieu

Algemene voortgang van het programma

Begin 2020 zijn met de waterschappen Aa & Maas, De Dommel en Brabantse Delta en met Brabants Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten overeenkomsten gesloten over het in een hoger tempo aanleggen van nieuwe natuur. De effecten van deze en andere versnellingsacties worden zichtbaar, maar leiden in 2020 nog niet tot meer afgeronde grondaankopen en afronding van gerealiseerde EVZ's. Zowel de planning van de grondverwerving voor het NNB als de realisatie van EVZ's wordt daarom naar beneden bijgesteld. Omdat de geplande einddata ongewijzigd blijven (2025 voor de grondverwerving; 2027 voor de inrichting en de realisatie van de EVZ's) neemt de opgave in de komende jaren verder toe.

Er wordt blijvend hard gewerkt aan het natuurherstel in N2000-gebieden. Zowel de grondverwerving als de uitvoering van inrichtingsmaatregelen is in volle gang. Een belangrijke mijlpaal is de vaststelling van het inpassingsplan Ulvenhoutse bos door Provinciale Staten. De Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader is vervangen door de Stimuleringsregeling Landschap. De provincie zal deze nieuwe regeling zelf uitvoeren. Inmiddels is met 15 gemeenten een overeenkomst gesloten en hebben de 4 waterschappen en ruim 40 gemeenten aangegeven dat ze binnenkort een overeenkomst willen afsluiten.

Het Rijk heeft haar structurele aanpak stikstof gepresenteerd, met een breed investeringspakket om in de periode tot 2030 met uiteenlopende maatregelen de neerslag van stikstof te verminderen en de natuur te herstellen. De beleidsregel Natuurbescherming Noord-Brabant is gewijzigd waardoor er een betere toepassing mogelijk is van de regels voor intern salderen. Ook is er een informatiepunt stikstof ingericht waarmee het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van stikstofruimte in Brabant vergemakkelijkt wordt.

Bij Milieu licht de continue verbetering van de luchtkwaliteit en de vermindering van geluid-, geur- en lichthinder op koers. De uitvoering van de wettelijke taken die bijdrage aan deze verbetering en vermindering vindt plaats binnen de geldende normeringen. Voor de verkenning van de hotspots is gestart met het in kaart brengen van de brondata en het opstellen van een onderzoeksopzet. Het resultaat van de verkenning wordt in 2021 opgeleverd in plaats van 2020.

Wat willen we bereiken?

Gezondheid

Wat gaan we daarvoor doen?

De Brabantse leefomgeving is gezonder geworden en nodigt bovendien uit tot gezond gedrag.

De nieuwste inzichten rondom gezonde leefomgeving krijgen een plek in het provinciale beleid.

Realisatie van een robuust en samenhangend natuurnetwerk

Indicator:

- In 2027 is het robuuste en samenhangende natuurnetwerk gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beheer van het Natuurnetwerk Brabant.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	81.800	83.000	84.200	85.400

- De planning voor de hectares voor beheersubsidie is aangepast voor 2020 en ook voor de komende jaren. Er is voor minder hectares beheersubsidie aangevraagd voor beheerjaar 2020. De verwerving loopt minder snel en percelen moeten na verwerving eerst ingericht worden voordat beheersubsidie aangevraagd kan worden.

Realisatie ecologische verbindingzones.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.775	150	170	200	300	500	1.775

- Bij EVZ blijft de realisatie sterk achter bij de planning. Naar verwachting worden er dit jaar 20 hectares gerealiseerd. Op dit moment zijn er op 325 ha projecten in uitvoering. Afronding van die projecten wordt vooral in 2022 en 2023 verwacht. Het effect van de bijstelling van het subsidiepercentage naar 75% voor droge, gemeentelijke EVZ's is hier duidelijk waarneembaar. Dit najaar volgt een herijking van de EVZ's. Onderdeel van de herijking vormt het in evenwicht brengen van de EVZ opgave met het daarvoor beschikbare budget. Daarna resteert er nog steeds een grote EVZ opgave. In het kader van het Regionaal Waterprogramma en de Meerjarenaanpak NNB zullen hierover dit najaar uitvoeringsafspraken gemaakt gaan worden met waterschappen en gemeenten.

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: grondverwerving / functieverandering.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.600	4.122	4.450	5.000	6.000	7.000	9.600

- Op 8 januari 2020 zijn overeenkomsten over (versnelling) realisatie NNB getekend met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap en de Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Inmiddels hebben de zes manifestpartners een start gemaakt met het uitvoeren van de gemaakte afspraken in het kader van de Meerjarenaanpak NNB. Ook met andere partners zijn we hierover in gesprek. In april 2020 hebben wij de eerste voortgangsgesprekken gevoerd. Partners zijn gestart met gesprekken met grondeigenaren en met het opstellen van plannen van aanpak, wanneer meer partijen betrokken zijn. Resultaten in de zin van extra verworven hectares vragen meer tijd.

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: inrichting.

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	15.200	5.856	6.000	7.000	8.500	10.000	15.200

Herstel van de biodiversiteit**Indicatoren:**

- In 2030 is de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend omgebogen.
- In 2050 hebben alle bedreigde planten en dieren in Brabant weer een geschikte leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?**Agrarisch natuur- en landschapsbeheer.**

Indicator	2020	2021	2022	2023
Beheerde ha via de Subsiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel agrarisch natuurbeheer (cumulatief)	3.740	3.674	3.674	3.082

Bosuitbreiding en bosomvorming.

Indicator	2020	2021	2022	2023
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	0	500	1.500	2.500

Uitvoeren herstelmaatregelen in N2000-gebieden.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	200	400	pm1	pm1

pm1: afhankelijk van de invulling van de 2e fase N2000-herstelmaatregelen

Uitvoeren inrichtingsmaatregelen in leefgebieden.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.000	2.000	3.000	4.000

Versterking van de kwaliteit van het Brabantse landschap**Indicatoren:**

- In 2030 zijn de waardevolle cultuurhistorische landschappen in Brabant behouden en waar mogelijk versterkt.
- In 2050 staat Brabant met zijn TOP-landschap van oude en nieuwe landschappen in de top 5 van Europa.

Wat gaan we daarvoor doen?**Maatregelen die de karakteristieke Brabantse landschappen versterken.**

Indicator	2020	2021	2022	2023
Gerealiseerde hectare via de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen	15	15	15	15
Beheerde hectare via de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader	450	450	450	450

Verankering van de natuur in de samenleving**Indicator:**

- In 2022 investeren meer Brabantse burgers en ondernemers in hun groene leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?**Maatregelen die de verankering van de natuur in de samenleving versterken.**

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
Ondernemers en burgers die investeren in hun groene leefomgeving	Aantal uitgevoerde maatregelen/initiatieven	70	70	70	pm

pm: afhankelijk van de invulling van het natuur- en landschapsbeleid in vervolg op Brabant Uitnodigend Groen

Milieu. Continue verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van de geluid-, geur- en lichthinder

Indicator:

- Staat van de luchtkwaliteit (PM10, PM2.5, NO2) en verbetering van de ervaren geur- en andere milieubelasting per vierkante kilometer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beperken van geluidsoverlast voor Brabanders.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Aantal resterende woningen met een geluidsbelasting > 60 dB met een onbekend binnenniveau of een binnenniveau > 36 dB)	5.400	5.000	4.600	4.200

Kiezen voor schone lucht in provinciale projecten.

- Door de ondertekening van het schone lucht akkoord (SLA) is dit feitelijk al gerealiseerd. Praktisch gezien betekent dit dat bij nieuwe ontwikkelingen de doelstelling uit het schone lucht akkoord wordt betrokken. De onderwerpen uit het SLA vormen het afwegingskader.

Stevige monitoring kwaliteit van de leefomgeving.

Terugdringen ernst en cumulatie van milieubelasting.

Indicator	2020	2021	2022	2023
Verkenning hotspots Brabant		1		

- De ingangsdatum van de omgevingswet is opgeschoven naar 1-1-2022. Dit geeft ons meer tijd om te onderzoeken welke informatiebehoefte er is in het kader van de gebiedsgerichte aanpak die we als provincie voorstaan. Daarnaast worden komende tijd landelijk in het kader van het Schone Lucht Akkoord criteria voor definiëring van hoog blootgestelde gebieden ontwikkeld. Hiermee kunnen we rekening houden bij onze verkenning. In de tussentijd starten we met het in kaart brengen van databronnen en stellen we een onderzoeksvoorstel op. Dit leidt er toe dat de verkenning hotspots Brabant wordt opgeleverd in 2021.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Indicator:

- De uitvoering VTH voldoet aan de beleidskaders uit de opgaven Natuur, Water en Milieu.

Wat gaan we daarvoor doen?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit.

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
De vergunningverlening voldoet aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit	Er wordt geen gebruik gemaakt van de Wet dwangsom	0	0	0	0
	Er komt geen Lex silencio positivo voor	0	0	0	0
	Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%	90%	90%
Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen	Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%	90%	90%
	Mate van spontane naleving (na eerste controles)	60%	60%	60%	60%

Ontwikkelingen en onzekerheden

* Dekking Bodemtaken VTH: Vanaf 2021 vallen de middelen (rijksmiddelen Doeluitkering bodem) gekoppeld aan het Bodemconvenant 2015-2020 weg. Met het uitstellen van de Omgevingswet, naar 01-01-2022, veranderen de opgedragen wettelijke taken aan de omgevingsdiensten in 2021 niet. Hierdoor ontstaat er een dekkingsprobleem voor 2021. IPO is in overleg met het Rijk om te komen tot nadere afspraken voor 2021. Indien er niet tijdig zicht is op de ter beschikking stelling van de benodigde middelen vanuit het rijk zullen de middelen, voor de opdracht aan de Omgevingsdiensten 2021, worden gedekt vanuit de Reserve Bodem.

* De meerjarige raming van de kosten voor de nieuwe Stimuleringsregeling Landschap, de opvolger van de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader is op dit moment onzeker. Er is een raming gemaakt voor de gemeenten die meedoen in de eerste openstelling. Als bekend is welke gemeenten voor welke bedragen meedoen met de volgende openstellingen kan een nauwkeurigere raming gemaakt worden. Voor veel gemeenten is dit ook weer afhankelijk van de eindafrekeningen van de oude regeling. Deze eindafrekeningen worden dit jaar gemaakt. Bedragen die overblijven van de oude gebiedscontracten kunnen zo weer ingezet worden voor de nieuwe regeling.

* Voor de Brabantse Ontwikkelaanpak stikstof (BOS) zijn voor het begrotingsjaar 2021 nog geen middelen beschikbaar gesteld. Wij zullen de BOS eind van dit jaar aanbieden aan PS inclusief een voorstel om voor de kosten te dekken ten laste van de knelpuntenbuffer.

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	155.512	-2.005	153.507
Baten	11.631	2.281	13.912
saldo baten en lasten	-143.881	4.286	-139.595

Specificatie besluitvorming programma 04 Natuur en milieu
Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Uitgaven milieu	De uitgaven milieu, met dekking uit PMWWP Algemeen, worden obv voortschrijdend inzicht en realistisch ramen afgeraad	L	-1.850.000					
Ecoduct N65	Bij de perspectiefnota 2018 (PS 20/18) is de ontsnipperingsopgave voor de N65 opgenomen in het sleutelproject Robuuste beekdalpassages. Er is reeds € 3,8 mln uit algemene middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van een ecoduct. Aanvullend wordt er € 250.000 uit de reserve Verkeer & Vervoer beschikbaar gesteld. Met de ondertekening van de bestuursovereenkomst Ombouw N65 worden ook deze middelen op de begroting geraamd. Een rijksbijdrage van € 2,5 mln moet nog worden ontvangen.	L	0	-3.800.000	4.050.000	0	0	0
Nyrstar	Het bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk en laat naar verwachting ook nog even op zich wachten i.v.m. de PAS-uitspraak.	L	-500.000	0	500.000	0	0	0
Biodiversiteit	De raming voor 2020 verhogen in verband met toegezegde co financiering in 2 life+ projecten van de Bosgroep die recent zijn goedgekeurd door de EC.	L	500.000	-500.000	0	0	0	0
Reserve SNL beheer	Bij de Burap 2019 heeft er een herbesteding van middelen 'structurele beheerkosten Natuur Netwerk Brabant' plaatsgevonden uitgaande van een verwachte structurele groei van € 1 mln per jaar tot en met 2027. De meerjarenraming was structureel bijgesteld volgens de laatste inzichten incl. kostenopslag indexering beheervergoeding natuurbeheer. Volgens de laatste inzichten lopen we met verwerving en inrichting van het NNB achter op de planning waardoor de beheerskosten lager uitvallen. Een gedeelte kan terug naar de reserve 'Natuurbeheer en Ontwikkeling; Ontwikkelopgave' waar toen de dekking voor het tekort op beheer werd gedekt. Daarnaast zijn volgens de laatste gegevens van RVO de jaren 2020-2021 bijgesteld vanwege een hogere POP III subsidie voor het agrarisch natuurbeheer (50% ipv 0%).	L	-2.016.410	-2.498.410	-3.117.299	-3.639.977	-4.162.656	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplanning besteding reserves PAS	Er vindt een herplanning van de reserves plaats i.v.m. bijstelling van het project Peelvenen en het verstrekken van een opdracht i.p.v. een subsidie aan Waterschap Brabantse Delta voor Westelijke Langstraat	L	-2.900.000	-13.000.000	19.000.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
Uitvoering Stimuleringskader Landschap	De Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (Stika) is beëindigd en daarvoor in de plaats is de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) gekomen. Het betreft hier het herplannen van de besteding van de reserve i.v.m. afwikkeling van de oude subsidieregeling (Stika) en de eerste openstelling van de nieuwe regeling (Stila).	L	-3.236.500	-3.473.500	-3.539.500	-3.659.500	-4.180.000	-4.260.000
		B	-1.604.440	-1.695.000	-1.695.000	-1.695.000	-1.900.000	-1.900.000
Actualisatie VTH bijdrage van Natuur	Vanuit programma Natuur wordt aan de Omgevingsdiensten opdracht gegeven tot het uitvoeren van de Verordening natuurbescherming. Het gaat hier om uitvoering van gebiedsbescherming en de Interim Omgevingsverordening (toezicht en handhaving veehouderijen). De financiering van deze opdracht wordt gedekt vanuit programma Natuur.	L	475.418	628.210	200.000	0	0	0
A58	Bij de perspectiefnota 2018 (PS 20/18) is de ontsnipperingsopgave voor de A58 opgenomen in het sleutelproject Robuuste beekdalpassages. De uitvoering ervan zal later plaatsvinden dan gepland.	L	0	-7.250.000	0	0	7.250.000	0
Herplannen reserve VTH	Actualisatie van de ramingen van de egaliseringsreserve VTH.	L	60.000	-1.260.000	150.000	1.269.806	0	0
		B	785.447	0	0	0	0	0

Totaal lasten herplanning reserves programma 04	L	-9.467.492	-31.153.700	17.243.201	-3.629.671	1.307.344	-1.860.000
Totaal baten herplanning reserves programma 04	B	-818.993	-1.695.000	-1.695.000	-1.695.000	-1.900.000	-1.900.000

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Overheveling uitgaven gezondheid	Op basis van recente inzichten worden de uitgaven m.b.t. gezondheid verschoven naar 2021	L	-380.000	380.000	0	0	0	0
Uitgaven Milieu	De uitgaven Milieu obv voortschrijdend inzicht en realistisch ramen aframen tgv algemene middelen.	L	-120.000					

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Rente en aflossing Groenfonds	De provincies storten sinds 1999 jaarlijks gezamenlijk € 11,3 miljoen ten gunste van het Groenfonds, voor de verplichtingen uit hoofde van de aan de provincies en DLG verstrekte Convenantsleningen. Deze afspraak loopt voor onbepaalde tijd. In de praktijk is het beleid erop gericht dat in 2023/2024 alle Convenantsleningen zijn afgelost.	L						-1.503.962
Uitgaven nazorg	Budgettaire neutrale wijziging mbt uitvoeringskosten nazorg.	L	100.000	0	0	0	0	0
		B	100.000	0	0	0	0	0
Herbesteding van middelen N69	De raming moet worden bijgesteld. Er worden voor € 900.000 aanvragen verwacht in 2020.	L	-700.000	0	700.000	0	0	0
Actualisatie NNB	De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen door het GOB. Bij deze wijziging zijn op basis van de meest recente grondmutaties de ramingen bijgesteld. In het addendum bij de Grondnota (PS29/16A) is afgesproken dat bij de Bestuursrapportages de wijziging op de begroting wordt opgenomen.	L	8.000.000	0	0	0	0	0
		B	3.000.000	0	0	0	0	0
Parkschap De Biesbosch	Op 7 december 2015 hebben GS besloten uit te treden uit het Parkschap De Biesbosch (C2178701). De middelen voor de uittreedvergoeding zijn hiervoor toen reeds gereserveerd. In 2020 zijn zowel de vergoeding voor 2020 als voor 2021 betaald.	L	62.986	-62.986	0	0	0	0
Uitvoering SSIB-taken bij Veiligheid	Vanaf 2020 wordt de uitvoering van SSIB opgenomen onder de taken van programma Bestuur en Veiligheid. Dit loopt tot en met 2022.	L	0	0	0	198.500	198.500	198.500
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		501.147	502.191	502.683	502.683	502.683

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 04

L	6.962.986	818.161	1.202.191	701.183	701.183	-802.779
---	-----------	---------	-----------	---------	---------	----------

Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 04

B	3.100.000	0	0	0	0	0
---	-----------	---	---	---	---	---

Uitwerking Bestuursakkoord

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Budget Gezondheid	Op basis van nieuwe Bestuursakkoord wordt budget Gezondheid overgebracht van programma 06 Energie naar 04 Natuur en Milieu	L	500.000					
Totaal lasten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 04		L	500.000	0	0	0	0	0
Totaal baten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 04		B	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten bijstellingen programma 04		L	-2.004.506	-30.335.539	18.445.392	-2.928.488	2.008.527	-2.662.779
Totaal baten bijstellingen programma 04		B	2.281.007	-1.695.000	-1.695.000	-1.695.000	-1.900.000	-1.900.000

Programma 5 Economie, kennis en talentontwikkeling

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van het programma Economie ligt (grotendeels) op koers, maar we kennen onzekere economische tijden. De groei-ontwikkelingen voor Nederland zijn dit jaar stevig negatief bijgesteld. We komen in 2020 volgens het CPB uit op een krimp van 5 procent.

Voor Brabant stevenden we af op een gunstig economisch jaar, maar een vroege uitbraak van het Coronavirus hebben de economische activiteiten van onze provincie ook stevig geraakt. Tijdens de peildatum van de eerste BURAP was het verloop van het virus en de impact op de economie en provinciale ambities onzeker (vele indicatoren scoorden daardoor oranje). Sinds die tijd is er echter gewerkt aan pakketten met maatregelen om de impact op de economie en samenleving te kunnen dempen en ligt de uitvoering van de activiteiten die gepland stonden op koers (m.u.v. internationalisering). Vanaf begin maart zijn diverse maatregelen genomen, waarbij de ontwikkeling – samen met het Rijk en de BOM - van een overbruggingslening voor het MKB (de COL) een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het overeind houden van bedrijven. Intussen zijn er meer dan 235 aanvragen ingediend en is voor ruim € 20 mln. al weggezet. Met onze partners, de ROM's verkennen we de ontwikkeling van een Pledge Fund waarmee we de kredietverlening vanuit de markt voor innovatietrajecten weer op gang willen brengen. Er is tegelijk goed gebruik van de MIT-regeling en zijn de nog beschikbare middelen in het nog lopende OP Zuid programma (looptijd eindigt eind van dit jaar) vrijwel volledig uitgeput.

Intussen hebben we voortvarend verder gewerkt aan de onderdelen van het programma Economie en Talentontwikkeling. Eind juni hebben de Provinciale Staten instemming gegeven aan het Actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023 'Talent voor de kenniseconomie van morgen'. Een deel van de middelen uit het actieplan is in mei jl. al versneld ingezet om in te spelen op de behoefte van om- en bijscholing tijdens de Corona crisis.

Medio september wordt de Economische Visie 2030 gepresenteerd waarin GS een nieuwe strategie neerlegt voor het versterken van de Brabantse economie. Met deze visie zal ook een nieuw uitvoeringsplan worden gepresenteerd, waarbij we de middelen die bij het bestuursakkoord zijn gereserveerd voor economie van bestedingsdoelstellingen zullen voorzien.

Enige vertraging, derhalve een oranje stoplicht, is opgetreden bij de activiteiten als gevolg van de internationalisering. Omdat internationaal reizen sinds maart niet mogelijk was vanwege de Coronamaatregelen is een aantal handelsmissies afgelast. Ter vervanging is wel door gewerkt aan het verkennen van manieren om de regionale samenwerking in de context van internationale ketens te versterken en aan het verbeteren van de dienstverlening richting arbeidsmigranten.

De uitvoering van de overige delen van het programma, zoals de uitvoering Europese Programma's, de inzet van het MKB instrumentarium en de versterking van de clusters, is volgens planning verlopen. Omdat de uitvoering van deze onderdelen vaak afhankelijk is van afspraken met derden (business cases) schuift de besteding van een deel van de middelen (mogelijk) door naar het volgende jaar.

Wat willen we bereiken?

Topclusters die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven

Indicator : % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van voorgaande jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een organisatorisch en financieel sluitende keten voor de ondersteuning van innovatieve starters, groeiers en scale ups.

Een samenhangend stelsel R&D-programma's voor het MKB (MIT, OPZuid, Interreg).

Opstellen Economische Visie 2030.

Een arbeidsmarkt waar vraag en aanbod, kwalitatief en kwantitatief, in evenwicht zijn.

Indicatoren:

- Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt
- % bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid)

Wat gaan we daarvoor doen?

Vaststellen Actieplan.

Sterkere clusters door internationale samenwerking

Wat gaan we daarvoor doen?

Bouwen en onderhouden contacten en netwerken voor internationale innovatiesamenwerking.

- Het behalen en/of realiseren van deze doelstelling is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en de daarmee verband houdende richtlijnen rondom internationale reizen en evenementen.

Handelsbevordering, handelsmissies.

- Het behalen en/of realiseren van deze doelstelling is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en daarmee het wel/niet doorgaan van handelsreizen.

Investeringsbevordering, acquisitie.

- Het behalen en/of realiseren van deze doelstelling is afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus en daarmee het wel/niet doorgaan van buitenlandse reizen in het kader van investeringsbevordering.

Een duurzaam en innovatief middelgroot en kleinbedrijf
Indicator: Duurzaam/innovatief middelgroot en kleinbedrijf

Wat gaan we daarvoor doen?

Komen tot aanpak via één-overheid van gezamenlijke transities in bredere MKB (proces).

Vergemakkelijken oplossen maatschappelijke opgaven door middel van digitalisering/dataficering.

Versterken/uitbreiden doelgroep van bestaande faciliteiten (DVC, BIC, MKB-programma JADS, Campione e.a.) met oog voor o.a. dataficeringskansen MKB.

Zorgen voor een optimale open connectiviteit (als randvoorwaarde verdere economische ontwikkeling).

Versnellen circulair grondstoffengebruik in de brabantse samenleving

indicator: mate van hergebruik van grondstoffen is toegenomen

Nog te ontwikkelen in 2020 in samenwerking met Planbureau voor de leefomgeving/Centraal Bureau voor de Statistiek, landelijke monitor.

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteit

Zie programma Mobiliteit m.b.t hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten.

Sluiten of ondersteunen van samenwerkingsovereenkomsten m.b.t. circulair grondstoffengebruik

Verkennen mogelijkheden oprichting Brabantse versnellingskamer circulair grondstoffengebruik

Hierbij hebben we aandacht voor de in Brabant vrijkomende afvalstromen

Indicator: afgerond in 2020

Ontwikkelingen en onzekerheden

Naast de reeds genoemde onzekerheid a.g.v. het Corona-virus t.a.v. de economische ontwikkeling en internationale samenwerking zien we ook onzeker- c.q. afhankelijkheden m.b.t. de volgende onderwerpen: Europese programma's/ MIT; M.b.t. Europese programma's en MIT gaan we v.w.b. cofinanciering (Europese) programma's uit van de subsidieplafonds van de opengestelde regelingen. De daadwerkelijke (beschikkingen van deze) projecten kunnen natuurlijk (veel) lager uitvallen of later plaatsvinden hierbij zijn we afhankelijk van derden.

Het versterken van de topclusters (bv. HTSM, Maintenance, LS&H) doen we vooral samen met bedrijven en kennisinstellingen. Hierdoor zijn we dan ook in grote mate afhankelijk van onze partners. Het is niet duidelijk of onze provinciale inzet die daarvoor nodig is ook daadwerkelijk in 2020 zal plaatsvinden of wellicht door zal schuiven naar 2021.

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	67.406	6.830	74.235
Baten	14.231	50	14.281
saldo baten en lasten	-53.175	-6.780	-59.954

Specificatie besluitvorming programma 05 Economie, kennis en talentontwikkeling

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Continuering aanpak Internationalisering en Branding	Middels statenmededeling d.d. 26/5/2020 is PS reeds gevraagd om de voor Internationalisering en Branding beschikbaar gestelde middelen ad € 1,012 mln., als additioneel werkbudget beschikbaar te stellen. Deze middelen, die in de begroting op een stelpost staan, worden middels deze mutatie verwerkt in het programmabudget.	L	1.012.000	1.012.000	1.012.000	1.012.000	1.012.000	1.012.000
Actieplan Arbeidsmarkt 2020 - 2023	Middels Statenvoorstel PS 59/20 is € 17,192 mln. beschikbaar gesteld t.b.v. Actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023, waarvan € 1,8 mln. t.b.v. capaciteit. Middelen ad € 16,192 waren voorzien op een stelpost, € 1 mln. wordt gedekt uit BA-middelen Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant.	L	9.250.000	2.350.000	2.350.000	1.450.000	0	0
Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 05		L	10.262.000	3.362.000	3.362.000	2.462.000	1.012.000	1.012.000
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 05		B	0	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Brabant Leert	Ontvangen bijdragen Arbeidsmarkt regio's ad € 50.000 (5x € 10.000) t.b.v. doorontwikkeling platform Brabant Leert worden verwerkt in de begroting	L	50.000	0	0	0	0	0
		B	50.000	0	0	0	0	0
Overhevelen € 1,25 mln. Van Gogh Vastgoed	Overheveling € 1,25 mln naar 2021 m.b.t. aankopen certificaten Vastgoed Van Gogh. 2e tranche aankopen certificaten zullen pas in 2021 gerealiseerd worden.	L	-1.250.000	1.250.000	0	0	0	0
Overzetten begrotingsbedragen vrijetijds economie	Bedragen voor vrijetijdseconomie die in de begroting 2020 nog op programma 5 Economie stonden zijn in het kader het nieuwe bestuursakkoord overgezet naar programma 10.	L	-2.657.143	-3.431.575	-2.181.575	-2.181.575	-1.681.575	-1.681.575
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze	L		359.677	359.677	344.940	321.197	321.197

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.							

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 05	L	-3.857.143	-1.821.898	-1.821.898	-1.836.635	-1.360.378	-1.360.378
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 05	B	50.000	0	0	0	0	0

Uitwerking Bestuursakkoord

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Budgetten biobased en circulaire economie	Op basis van nieuwe Bestuursakkoord worden budgetten Biobase economie en circulaire economie overgebracht van programma 06 Energie naar 05 Economie	L	424.886	0	0	0	0	0

Totaal lasten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 05	L	424.886	0	0	0	0	0
Totaal baten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 05	B	0	0	0	0	0	0

Totaal lasten bijstellingen programma 05	L	6.829.743	1.540.102	1.540.102	625.365	-348.378	-348.378
Totaal baten bijstellingen programma 05	B	50.000	0	0	0	0	0

Programma 6 Energie

Algemene voortgang van het programma

Programma Energie ligt op koers. Gemeenten, waterschappen, Enexis en provincie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor vier Regionale Energie Strategieën (RES) in Noord-Brabant, die in concept gereed zijn voor besluitvorming. De samenwerking met de Kempengemeenten heeft geleid tot een beleids- en toetsingskader voor de opwekking van grootschalige zonne- en windenergie in De Kempen, waarover dit jaar besluitvorming in de raden plaatsvindt. Voor de Duurzame Polder tussen 's-Hertogenbosch en Oss is de 'Verkenning Duurzame Polder' naar de raden en Staten gestuurd. Daarnaast zijn er oriënterende gesprekken gestart om te komen tot een samenwerking met enkele gemeenten voor windenergie langs de A67 en Windpark De Spinder in Tilburg is voorjaar 2020 in gebruik genomen. Voor Windenergie A16 is een tussenuitspraak van de Raad van State ontvangen, enkele punten in het inpassingsplan dienen opnieuw bekeken te worden; de provincie krijgt een half jaar de tijd voor een herstelbesluit. Onlangs werd een gezamenlijke aanbesteding voor de uitrol van publieke laadinfrastructuur afgerond en is een nieuwe aanbesteding voor ca. 4.500 laadpalen gepubliceerd in samenwerking met provincie Limburg en het Rijk in het kader van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur. Begin 2020 is samen met 7 andere partners een Greendeal voor de verduurzaming van het bedrijventerrein in Waalwijk ondertekend. Verder blijven we samenwerken met de beweging 'Brabant geeft Energie' om initiatieven van onderop te ondersteunen die bijdragen aan de versnelling van de energietransitie door meer draagvlak, samenwerking en betrokkenheid van partijen in onze provincie. Daarvoor is een subsidieregeling geopend voor €500.000 tot eind 2021. Het Uitvoeringsprogramma Energie Verbindt wordt op basis van het nieuwe bestuursakkoord (2020-2023) tegen het licht gehouden. Het aangepaste Uitvoeringsprogramma Energie is eind 2020 gereed, op basis waarvan beleidsprestaties en indicatoren in de begroting 2021 deels aangepast kunnen worden.

Wat willen we bereiken?

Versnellen van de verduurzaming van de energieopwekking

Indicator:

- Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ) (verplichte indicator, bron Klimaatmonitor)

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorlopen ruimtelijke (vergunnings)procedures op verzoek van gemeenten en/of initiatiefnemers.

Indicator: 100% van de verzoeken van gemeenten om samen op aantal ondersteunde procedures te trekken zijn gehonoreerd

Opstellen Regionale Energie Strategieën.

2020	2021
4 concept-RES-en	4 vastgestelde RES-en

Verminderen broeikasgasemissies

Indicatoren:

- (Verplicht) Totale emissie broeikasgassen (uitgedrukt in CO₂-equivalenten) in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)
- Emissie gerelateerd aan energie: totale CO₂- emissie in absolute aantallen (in tonnen uitstoot) (bron Klimaatmonitor)

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen energiebesparing bij bedrijven onder provinciaal bevoegd gezag.

Indicator	2020	2021	2022	2023	2024
Het aandeel van bedrijven dat gecontroleerd is door de omgevingsdiensten	25%	50%	75%	100%	
Aandeel van de bedrijven dat maatregelen treft/voldoet				75%	100%

Mobiliteit.

Indicator: Zie programma Mobiliteit m.b.t. duurzaam bouwen en beheren van provinciale infrastructuur en 100% elektrische bussen in concessies in Brabant.

We delen kennis met en faciliteren gemeenten in het realiseren van de lokale warmtetransitie.

We ontwikkelen instrumentarium voor energiebesparing bij maatschappelijk vastgoed.

Bijdrage leveren aan een toekomstbestendige energie-infrastructuur

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren van een strategisch netwerk van (semi-)publieke laadpunten.

Indicator: Minimaal 1 laadpunt per 5 elektrische personenvoertuigen (2020)

Stimuleren netwerksamenwerking rond en eerste uitrol van innovaties in de energie-infrastructuur.

Bijvoorbeeld rond opslag/conversie of digitalisering.

Provinciale inkopen, infrastructuur en vastgoed verregaand circulair en energieneutraal

Indicator:

- Om draagvlak en marktstimulans te creëren treedt de provincie Noord-Brabant via aanbestedingen en inkoop op als 'goed voorbeeld' en 'launching customer'

Wat gaan we daarvoor doen?

Mobiliteit.

Indicator: Zie programma Mobiliteit m.b.t hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten.

Optreden als launching customer.

Indicator: ten minste een zichtbare techniek toegepast voor 2024

Verduurzamen provinciale bedrijfshuisvesting.

Indicator: Het energielabel van de provinciale bedrijfshuisvesting is minimaal label C en waar mogelijk label A geworden in 2023.

Ontwikkelingen en onzekerheden

De voortgang op diverse acties en projecten zal ongetwijfeld in het geding komen door de maatregelen i.v.m. bestrijding coronavirus. We werken immers met vele partijen / partners samen die ook getroffen worden door het coronavirus. Doordat er tijdens de 'intelligente lockdown' geen fysieke raadsbijeenkomsten konden worden gehouden, is besluitvorming over de concept RES'en vertraagd. Dit heeft het Nationaal Programma RES ertoe doen besluiten dat de deadline van aanleveren van de concept RES is verschoven van 1 juli 2020 naar 1 oktober 2020 en de deadline voor de definitieve RES 1.0 naar 1 juli 2021. Verder kan naar aanleiding van de herijking van het uitvoeringsprogramma op basis van het nieuwe bestuursakkoord aanpassing nodig zijn van beleidsprestaties en budgetten.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	13.927	45	13.972
Baten	181	1.220	1.401
saldo baten en lasten	-13.746	1.175	-12.571

Specificatie besluitvorming programma 06 Energie
Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Inkomsten laadinfra	Inkomsten van laadinfra worden op basis van de recente inzichten geraamd	B	250.000	0	0	0	0	
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		15.442	15.442	15.442	15.442	15.442
Rijksbijdrage laadinfra	Uitgaven voor laadinfra worden op basis van de recente inzichten geraamd. Dekking vindt plaats d.m.v. rijksbijdrage	L	970.000					
		B	970.000					

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 06	L	970.000	15.442	15.442	15.442	15.442	15.442
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 06	B	1.220.000	0	0	0	0	0

Uitwerking Bestuursakkoord

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Budgetten biobased en circulaire economie	Op basis van nieuwe Bestuursakkoord worden budgetten Biobased economie en circulaire economie overgebracht van programma 06 Energie naar 05 Economie	L	-424.886	0	0	0	0	0
Budget Gezondheid	Op basis van nieuwe Bestuursakkoord wordt budget Gezondheid overgebracht van programma 06 Energie naar 04 Natuur en Milieu	L	-500.000					

Totaal lasten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 06	L	-924.886	0	0	0	0	0
Totaal baten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 programma 06	B	0	0	0	0	0	0

Totaal lasten bijstellingen programma 06	L	45.114	15.442	15.442	15.442	15.442	15.442
Totaal baten bijstellingen programma 06	B	1.220.000	0	0	0	0	0

Programma 7 Landbouw en voedsel

Algemene voortgang van het programma

Het programma Landbouw & Voedsel ligt grotendeels op schema.

De aanhoudende Corona-crisis vergt echter wel extra inspanningen, omdat het programma veel samenwerkt met externe partijen. Sommige onderdelen konden niet doorgaan, zoals de uitreiking van een aantal Agrofoodpluimen in het voorjaar.

We werken aan de minimalisering van de effecten van de landbouw op de omgeving:

Zo hebben wij subsidies gegeven aan de ontwikkeling van meerdere innovatieve stalsystemen, o.a. in de varkenshouderij aan Total Circulair Farmconcept en in de kalverhouderij. Een definitieve factor voor melkvee en 4 bijzondere emissiefactoren (1 vlees en 3 melkvee) zijn toegekend.

We jagen innovaties aan ter bevordering van een economisch gezonde agrarische sector in Brabant: Er zijn Agrofoodpluimen aan Tea bij Me (perspectief voor korte ketens in de landbouw) en Zuider Zwam (verbinding lokale en circulaire economie met een duurzaam verdienmodel) uitgereikt. We zetten ook in op de toepassing van smart farming technologieën.

We bevorderen het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw:

Het op 28 februari 2020 door GS vastgestelde Uitvoeringsprogramma Plantaardig 2020 draagt onder andere bij aan de ontwikkeling van nieuwe teelten en teelttechnieken. Het vastgestelde

Uitvoeringsprogramma Eiwittransitie focust op de productie van plantaardig eiwit, nieuwe eiwitten en eiwitten uit reststromen en nieuwe, duurzame verwerkingstechnologieën en testfaciliteiten.

In 2020 zijn wij ook bezig met de uitwerking van een nieuwe Visie voor Kringlooplandbouw en Voedsel.

Deze zal begin januari worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan het minimaliseren van ongewenste effecten van de landbouw op de omgeving

Indicatoren:

- Stikstofemissie per veehouderijsector in Noord-Brabant
- Emissie fijn stof uit veehouderij in Noord-Brabant
- Aantal woningen met een berekende kans op geurhinder groter dan 20%

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling en toepassing van innovatieve stalsystemen.

Indicator: Ontwikkelde en toegepaste stalsystemen (aantal: 6)

Stimuleren van veehouders om gebruik te maken van de ondersteunende maatregelen.

Indicator: Veehouders die gebruik maken van ondersteunende maatregelen (aantal 200)

Stimuleren van de ontwikkeling van een economisch gezonde agrarische sector in Noord-Brabant

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen initiatieven Voedsel 1000.

Indicator: Ondersteunde trajecten (5)

Ondersteuning initiatieven agrofood high-tech trajecten (inclusief crossovers).

Indicator: Initiatieven begeleid naar aanvraag Europese of nationale financiering (aantal: 4)

Ondersteuning innovatieve trajecten op basis van werkwijze van FoodUp! Brabant/Landbouw Innovatie Campus (LIC)/ Landbouw Innovatie Brabant (LIB).

Indicatoren:

- Ondersteunde trajecten (aantal: 15)
- Bewustwordingstrajecten (aantal: 3)
- Onderwijs verbinden aan initiatieven (aantal: 5)

Realisatie en bieden experimenteerruimte voor innovatieve projecten.

Indicator : Casussen (aantal : 3)

Uitwerking van Agrofoodpluimen.

Indicator: Uitgereikte Agrofoodpluimen (aantal:9)

Het aantal Agrofoodpluimen is verlaagd van 9 naar 3 omdat vanwege de Coronacrisis geen bijeenkomsten mogelijk zijn om de Agrofoodpluimen uit te reiken.

Bevorderen van het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteuning projecten nieuwe teelten/teeltmethodieken plantaardige eiwitten.

Indicator: ondersteunde projecten (aantal 4)

Uitvoering Brabant bemest beter.

Indicator: Brabant bemest beter in uitvoering (aantal:1)

Bijdragen aan maatschappelijke waarden met de Brabantse landbouw- en voedselsector

Indicatoren:

- Hoeveelheid opgewekte KWH/jaar op boerenbedrijven
- Biodiversiteit op landbouwpercelen

Ontwikkelingen en onzekerheden

De rechter heeft inzake de civiele vordering van de ZLTO en de POV in een tussenuitspraak geoordeeld dat het vanuit Natura-2000 doelen nodig is om voorwaarden te stellen aan emissie van stikstof uit stallen en dat we daartoe ook bevoegd zijn voor zowel nieuwe als bestaande stallen. De rechter heeft nog wel vragen over de keuze van een generieke aanpak en de gevolgen die dat kan hebben voor individuele veehouders. De rechter heeft partijen gevraagd of zij nog verder willen procederen, gelet op de aangekondigde aanpassingen in het nieuwe Bestuursakkoord 2020-2023. ZLTO en POV hebben te kennen gegeven dat zij door willen procederen.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	25.859	2.398	28.257
Baten	0	145	145
saldo baten en lasten	-25.859	-2.253	-28.112

Specificatie besluitvorming programma 07 Landbouw en voedsel
Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Landbouw- Zuidoostelijke zandgronden	Betreft de inzet van de te ontvangen Rijksbijdrage voor het project Zuidoostelijke zandgronden in het kader van interbestuurlijk programma Vitaal Platteland.	L	3.877.000					
Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 07 L			3.877.000	0	0	0	0	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 07 B			0	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
reserves landbouw	Betreft actualisatie van de ramingen van uitgaven ten laste van reserve investeringsagenda Transitie Agrofood, Reserve POP 3 en algemene Risicoreserve.	L	623.973					
Totaal lasten herplanning reserves programma 07 L			623.973	0	0	0	0	0
Totaal baten herplanning reserves programma 07 B			0	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Landbouw-reguliere budgetten	Betreft actualisatie van de ramingen op basis van meest actuele prognoses.	L	-2.103.000	2.238.000				
		B	145.000	0				
Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 07		L	-2.103.000	2.238.000	0	0	0	0
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 07		B	145.000	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	Totaal lasten bijstellingen programma 07	L	2.397.973	2.238.000	0	0	0	0
	Totaal baten bijstellingen programma 07	B	145.000	0	0	0	0	0

Programma 8 Basisinfrastructuur mobiliteit

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van het programma 08 Basisinfrastructuur ligt goed op koers.

De impact van het corona-virus is vooral merkbaar bij de uitvoering van de OV-concessies. Door de beperkende maatregelen en de lagere vervoersbehoefte hebben we een aangepaste dienstregeling gereden. Samen met het ministerie, de vervoerders, decentrale overheden en maatschappelijke partners (bv. onderwijsinstellingen) worden maatregelen voor 2020 en de jaren daarna bepaald om te kijken op welke wijze het aanbod op de weer toenemende vraag kan worden afgestemd rekening houdend met de beperkende maatregelen, zodat de concessies weer een gezond toekomstbeeld hebben en passend binnen de (financiële) mogelijkheden.

Er is, in nauwe samenwerking met de regio, gestart met de voorbereidingen van de nieuwe concessie voor West en de doorontwikkeling van het mobiliteitssysteem in Brabant met verschillende vormen van (gedeelde) mobiliteit op basis van de vastgestelde transitiestrategie.

De gevolgen van corona en stikstof op het beheer en onderhoud van provinciale wegen zijn beperkt. Het provinciale wegennet ligt er goed bij. We streven ernaar de stikstofdepositie bij de werkzaamheden te minimaliseren o.a. via de wijze van aanbesteden met het stellen van hoge eisen voor duurzaamheid (o.a. CO₂-uitstoot en hergebruik) en waarbij de markt continu wordt uitgedaagd om te komen met innovaties. Waar nodig compenseren we. Ook zijn we gestart met een samenwerkingsverband met andere overheden en maatschappelijke partners (Indusa) om te komen tot initiatieven gericht op een duurzame infrastructuur. Op basis van het vastgestelde BVVP kan gestart worden met de risico gestuurde aanpak en intensivering op verkeersveiligheid. De coronacrisis bemoeilijkt dit. Diezelfde crisis heeft evenwel gezorgd voor een daling in het aantal verkeersslachtoffers, maar we zien dit helaas niet terug in het aantal dodelijke slachtoffers.

Met de uitwerking van de vastgestelde datavisie voor het programma mobiliteit is een belangrijke stap gezet naar een datagedreven mobiliteitsbeleid. Zo presenteren we dit jaar nog de 'Staat van Brabant' gekoppeld aan het beleidskader Mobiliteit 2030.

Wat willen we bereiken?

We zorgen voor een goed functionerend provinciaal wegennet als onderdeel van het totale Brabantse wegennet

Indicator:

- De staat en inrichting van de provinciale wegen worden positief gewaardeerd door de Brabantse burger (waardering WOW $\geq$ 7).

Wat gaan we daarvoor doen?

Planmatig beheer en onderhoud provinciale infrastructuur.

Indicator: De provincie voert planmatig beheer en onderhoud uit op de provinciale infrastructuur zoals afgesproken in de meerjarige kwaliteitsvisie ([KOPI, 2018](#)). In 2020 rapporteren we voor het eerst over de Brabantse norm (kwaliteitsindicator van de provinciale infrastructuur).

We streven naar nul verkeersdoden in Brabant

Indicatoren:

- Dodelijk verkeersslachtoffers in Brabant (aantal)
- Dodelijke verkeersslachtoffers op provinciale wegen (aantal)
- Dodelijke verkeersslachtoffers op provinciale wegen (aantal per reizigerskilometer)

Wat gaan we daarvoor doen?

Gedrag en handhaving.

Indicatoren:

- Aantal leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs dat bereikt is met bewustwordingsacties via het BrabantsVerkeersveiligheidsLabel (BVL) en Totally Traffic (TT):

aantal leerlingen	2020	2021	2022	2023
norm	205.000	207.500	209.500	211.000

- Een nieuw Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP) is vastgesteld in 2020.

Infrastructuur.

Indicator: We verbeteren de verkeersveilige inrichting van de provinciale wegen: in 2020 rapporteren we voor het eerst hierover als onderdeel van de Brabantse norm.

We zorgen voor een passend aanbod van gedeelde mobiliteit (inclusief OV) voor alle reizigers

Indicatoren:

- Uitvoering OV-concessies: Klanttevredenheidscijfer OV-klantenbarometer ($\geq$ vorig jaar)
- Transitie naar gedeelde mobiliteit: indicator nader te bepalen n.a.v. uitwerking adaptieve uitvoeringsagenda gedeelde mobiliteit (vastgesteld in begroting 2021)

Wat gaan we daarvoor doen?

Transitie naar gedeelde mobiliteit.

Indicatoren:

- We zorgen voor voldoende aanbod van vormen van gedeelde mobiliteit dat aansluit bij de vraag van reizigers. Dit doen we door experimenten binnen en buiten de bestaande concessies: minimaal 3 pilots en experimenten per jaar opgestart.
- Passend bij de verschuiving van OV naar deelconcepten, zorgen we ervoor dat het aanbod van mobiliteitsdiensten voor de gebruiker inzichtelijk is door in te zetten op een goed functionerend MaaS-platform (mobiliteit als dienst). We zorgen dat in 2023 betrouwbare en goed functionerende MaaS-platform(s) in alle stedelijke regio's en in het landelijk gebied van Brabant beschikbaar zijn voor de reizigers, waarin ook doelgroepenvervoer is geïntegreerd.

Uitvoering OV-concessies.**Indicatoren:**

- Het OV-netwerk in Brabant betrouwbaar is: rituitval is maximaal 0,2%.
- Het OV-netwerk in Brabant veilig is: aantal incidentmeldingen is lager dan in het voorgaande jaar.

- Het coronavirus heeft in 2020 grote invloed gehad op OV. Onduidelijk is wat exact de (blijvende) effecten zullen zijn. We streven ernaar de invloed van Corona (op korte en lange termijn) zsm helder te hebben.
Het aantal incidentmeldingen (categorie A) is lager in vergelijking met vorig jaar. Het is wel de vraag hoe dit zich gaat ontwikkelen als de reizigersaantallen toenemen in combinatie met beperkende maatregelen in verband met corona.

We stimuleren een duurzaam mobiliteitssysteem zonder emissies**Indicator**

- Totale emissie broeikasgassen uitgedrukt in CO₂-equivalenten (in absolute aantallen in tonnen uitstoot)

Wat gaan we daarvoor doen?**Verduurzaming mobiliteitssysteem.****Indicatoren:**

- Hergebruik van beton / asfalt bij provinciale infraprojecten op basis van contract: minimaal 50% (100% circulair in 2050).
- Energieneutraal bouwen van de provinciale infrastructuur op basis van contract (100% in 2030).
- Samenwerkingsverband voor duurzaam bouwen van wegen in Brabant is operationeel en positief gewaardeerd door betrokken partners in 2023.
- Het OV-netwerk in Brabant is duurzaam. In 2025 100% elektrische bussen in de concessies in Brabant:

% elektrische bussen in concessie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
norm	10%	10%	20%	20%	40%	100%

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Onzeker is wat exact de korte en lange termijn effecten van de corona-crisis zullen zijn op de uitvoering van de OV-concessies.
- Het is de vraag hoe het aantal geweldsincidenten in het openbaar vervoer zich gaat ontwikkelen als de reizigersaantallen toenemen in combinatie met beperkende maatregelen in verband met corona.
- Het afwijzen van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) door de Raad van State heeft consequenties voor de werkzaamheden aan provinciale infrastructuur. Met een concrete aanpak om de stikstofdepositie te minimaliseren en waar nodig te compenseren kan het onderhoud aan de provinciale wegen in de regel worden uitgevoerd. Het borgen van de verkeersveiligheid staat daarbij voorop. Bij nieuwe aanleg en reconstructies kan de situatie iets complexer liggen. Door de stikstofproblematiek kunnen werkzaamheden aan provinciale infrastructuur duurder uitvallen. De

aankondiging bij het statenvoorstel bij KOPI dat in de toekomst meer (structurele) middelen nodig zijn voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur kan hierdoor mogelijk eerder aan de orde zijn.

- In verband met de transitie naar gedeelde mobiliteit en de nieuwe concessie West zijn mogelijk extra kosten te verwachten.

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	189.270	-366	188.904
Baten	19.706	468	20.174
saldo baten en lasten	-169.564	833	-168.731

**Specificatie besluitvorming programma 08 Basisinfrastructuur Mobiliteit
Voorstellen**

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Middelen reserveren voor transitie gedeelde mobiliteit	Vanwege de corona-crisis zijn de exploitatie-uitgaven voor de reguliere OV-concessies tijdelijk lager. Voorgesteld wordt om deze middelen te reserveren voor de toekomstige frictiekosten die mogelijk ontstaan bij het inrichten van de nieuwe concessievormen in het kader van de transitie naar gedeelde mobiliteit op basis van de vastgestelde visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'. De eerste concessie die volgens de nieuwe principes zal worden afgesloten is de concessie West. De middelen worden toegevoegd aan de reserve Verkeer & Vervoer en in latere jaren voor Vernieuwing OV op de begroting geraamd.	L	-4.000.000	0	2.000.000	2.000.000	0	0

Totaal lasten voorstellen programma 08	L	-4.000.000	0	2.000.000	2.000.000	0	0
Totaal baten voorstellen programma 08	B	0	0	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Krachtenbundeling	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de krachtenbundeling worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer of bestaande middelen van het programma SmartwayZ.NL.	L	276.000	276.000	276.000	276.000	0	0
		B	276.000	276.000	276.000	276.000	0	0
Verkeersveiligheid	Op basis van het vastgesteld Brabants Verkeersveiligheidsplan (BVVP, PS 09/20) zijn bij de bestuursopdracht Veilig en Weerbaar Brabant extra bestuursakkoordmiddelen beschikbaar gesteld (PS 14/20). Vanwege de bestuurswissel en de corona-maatregelen is een aantal activiteiten opgeschoven in de tijd. Voorgesteld wordt om een gedeelte van de extra middelen door te schuiven. Zoals in het Statenvoorstel reeds is aangegeven is in de uitvoering 1 fte tijdelijke	L	-448.000	0	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	capaciteit nodig. Derhalve wordt hiervoor programmabudget omgezet in organisatiekostenbudget (OKB).							
Middelen en capaciteit mobiliteitsdata	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de datavisie voor het werkgebied van mobiliteit worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	500.000	0
capaciteit infrastructurele projecten	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het onderhoud én verbeteren van het provinciale wegennet te kunnen realiseren is extra capaciteitsbudget nodig. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026. Voorheen werd deze capaciteit uit de projectbudgetten betaald. In het kader transparantie en KOPI regelen we organisatiekostenbudget (OKB) voor deze capaciteit. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	25.000	25.000	25.000	25.000	0	0

Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 08	L	-147.000	1.801.000	1.801.000	1.801.000	500.000	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 08	B	276.000	276.000	276.000	276.000	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Middelen Indusa	Voor het bevorderen van de transitie naar duurzame infrastructuur is er een samenwerkingsverband (Indusa) met o.a. B5-partners en bouwend Nederland. Hiervoor zijn in deze bestuursperiode middelen nodig. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	150.000	450.000	450.000	450.000	0	0
Herbestemming afwikkelingsverschillen	Voorgesteld wordt om de afwikkelingsverschillen op in eerdere jaren verleende subsidies opnieuw in te zetten voor de programma's. Het betreft de subsidieregelingen Regionale Uitvoeringsprogramma's (RUP) (€ 691.573,-) en Uitvoeringsprogramma Spoor, HOV en	L	615.184	615.000	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	Knooppunten (€ 172.476,-), onderhoud wegen (€ 1.230.184,-) en Beter Benutten Vervolg (€ 287.540,-). De regelingen worden gedekt uit de reserve Verkeer & Vervoer.							
Herplannen middelen OV-ontwikkeling	Binnen de reguliere OV-concessies worden onderzoeken, pilots en experimenten uitgevoerd voor de doorontwikkeling van het OV in Brabant. De Staten zijn hierover geïnformeerd middels een statenmededeling. Op basis van de planning wordt de meerjarige begroting aangepast. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-709.642	30.000	-390.000	400.000	700.000	0
		B	30.358	0	0	0	0	0
Middelen vernieuwing OV	Op basis van de geplande pilots en experimenten in het kader van vernieuwing OV wordt de meerjarige raming bijgesteld. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-500.000	-486.500	986.500	0	0	0

Totaal lasten herplanning reserves programma 08	L	-444.458	608.500	1.046.500	850.000	700.000	0
Totaal baten herplanning reserves programma 08	B	30.358	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Inkomsten werkbudget	Er zijn extra inkomsten gegenereerd als vergoeding voor gemaakte kosten en deze worden toegevoegd aan het werkbudget van de desbetreffende programma's.	L	151.391	0	0	0	0	0
		B	151.391	0	0	0	0	0
Bijdragen onderzoekskosten SHK	Extra inkomsten als bijdrage in gemaakte kosten voor verkeersveiligheid worden geraamd en toegevoegd aan het uitgavenbudget.	L	10.000	0	0	0	0	0
		B	10.000	0	0	0	0	0
Update I-VRI's N324	Op basis van wet- en regelgeving mag een gedeelte van de kosten (software update I-VRI's) van het wegenproject N324 niet worden geactiveerd. Het investeringskrediet is afgeraamd en wordt nu toegevoegd aan het exploitatiebudget voor beheer en onderhoud.	L	100.000	0	0	0	0	0
Herberekening kapitaallasten	Herberekening afschrijvingslasten nav geactualiseerde investeringsplanning	L		360.001	493.334	826.667	1.323.333	2.196.667
Doorschrijven middelen wegenoverdracht	Een geplande overdracht van een wegvak aan de gemeente Breda zal pas volgend jaar formeel	L	-1.100.000	1.100.000	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	plaatsvinden. De bijbehorende middelen worden op de meerjarige begroting doorgeschoven.							
Verschuiving kapitaallasten	De kapitaallasten voor basisinfrastructuur waren in de oorspronkelijke begroting ten onrechte aan programma mobiliteitsontwikkeling gekoppeld. De verschuiving wordt bij burap verwerkt.	L	5.064.403					
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		1.759.907	1.759.907	1.759.907	1.759.907	1.759.907
Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 08		L	4.225.794	3.219.908	2.253.241	2.586.574	3.083.240	3.956.574
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 08		B	161.391	0	0	0	0	0
Totaal lasten bijstellingen programma 08			-365.664	5.629.408	7.100.741	7.237.574	4.283.240	3.956.574
Totaal baten bijstellingen programma 08			467.749	276.000	276.000	276.000	0	0

Programma 9 Mobiliteitsontwikkeling

Algemene voortgang van het programma

De uitvoering van het programma 09 blijft op onderdelen achter bij de planning.

De impact van corona én stikstof op de realisatie van een aantal Rijksinfraprojecten begint groter te worden. Zo lopen A58 en A67 vertraging op (voortgangsrapportage SmartwayZ.NL). Het tracébesluit voor A27 inclusief Hooipolderplusplan en Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) zijn vastgesteld en liggen ter inzage. Afhankelijk van de behandeling van de zienswijzen worden ze dit jaar nog onherroepelijk. De uitvoering ligt primair bij het Rijk. Vanuit onze rol monitoren we de voortgang scherp.

Voor de ombouw van de rijksweg N65 Tilburg – 's-Hertogenbosch heeft de provincie de uitvoering op zich genomen. Op basis van de nieuwe bestuursovereenkomst is gestart met de aanbesteding en loopt het project conform planning (oplevering 2024).

De voortgang van grote provinciale infraprojecten loopt op schema (N69, N629, N282 en N631), ook al zien we dat naast stikstof de vertraging in de behandeling bij de Raad van State vanwege corona een steeds groter probleem dreigt te worden (bijvoorbeeld N279 Veghel – Asten).

Corona leert ons ook dat gedragsmaatregelen effectief en efficiënt zijn in het verbeteren van de bereikbaarheid. We doen samen met andere regio's in Nederland onderzoek onder werknemers en werkgevers naar ervaringen met bijvoorbeeld thuiswerken om zicht te krijgen op welke deel van het gedrag mogelijk structureel kan worden en waarom. Daarbij kiezen we ook steeds vaker voor Smart Mobility maatregelen. Een belangrijke stap is gezet met de krachtenbundeling Smart Mobility.

De verschillende MIRT-verkenningen A2 Deil – Vught, A50 Paalgraven – Bankhoef en A58 Tilburg - Breda en MIRT-onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainport Eindhoven zijn volop in uitvoering en vervolgspraken met de minister worden tijdens BO-MIRT 2020 en 2021 genomen. Ook de voortgang van de bundelroute is cruciaal voor de bereikbaarheid van de Brainport regio en is expliciet opgenomen in het bestuursakkoord.

Met de aanpak van de spoorzone Gilze en Rijen is een volgende stap gezet naar een robuust spoornetwerk in Brabant en de vervolgstappen met de minister worden dit jaar gemaakt in het kader van het Toekomstbeeld OV 2040.

Een gedeelte van de geplande fietsstimuleringsactiviteiten van Ons Brabant Fietst, waaronder het programma rond de Vuelta, werden als gevolg van Corona geannuleerd. De voorbereiding en realisatie van (delen van) het snelfietsroutenetwerk vorderen gestaag. In verband met de effecten van de coronacrisis op de gemeentelijke begroting en de verwachte prioriteiten daarin door de raden ligt het accent op realisatie van de huidige routes in beeld.

Wat willen we bereiken?

We realiseren een robuust mobiliteitssysteem met acceptabele en betrouwbare reistijden van deur tot deur voor alle vervoerswijzen voor personen- en goederenvervoer

Indicator:

- Indicatie filedruk: gemiddelde vertraging per uur autorijden op Rijks- en provinciale wegen in Brabant (< vorig jaar).

Wat gaan we daarvoor doen?

Knelpunten infrastructuur.

Indicatoren:

- Er is in 2020 een besluit over de bundelroute in het kader van de bereikbaarheid Eindhoven /Helmond / Nuenen.
- We realiseren de nieuwe N69 en N279 Veghel – Asten (oplevering in 2023) en N629 (oplevering in 2021).
- A50 corridor Nijmegen- Eindhoven en de A2/N2 Randweg Eindhoven op de MIRT-agenda.

Naast de eerder genoemde vertraging bij de realisatie van een aantal rijksinfraprojecten is er in 2020 nog geen definitief besluit over de bundelroute. De bundelroute gaat over een aantal projecten in onderlinge samenhang. Over de voortgang zijn de Staten geïnformeerd. De betrokken gemeenten hebben een rol in de uitvoering en draagvlak is belangrijk.

Mobiliteitshubs.

Indicator:

- We innoveren 6 bestaande OV-knooppunten tot mobiliteitshubs en ontwikkelen we samen met gemeenten minimaal 6 nieuwe innovatieve mobiliteitshubs in de periode tot 2023.

Multimodaal netwerk.

Indicatoren:

- Om het fietsgebruik te stimuleren realiseren we een netwerk van snelfietsroutes: snelfietsroutes van het programma Fiets in de Versnelling 2016-2020 zijn gerealiseerd (3 in 2020 en 9 in 2023).
- We werken aan de ontwikkeling van (internationale) goederencorridors. De focus ligt daarbij nu vooral op Rotterdam – Venlo met Moerdijk en Tilburg als bovenregionaal logistiek knooppunt.
- We maken afspraken over de ontwikkeling van de logistieke multimodale knooppunten Tilburg en Moerdijk.
- Wilhelminakanaal geschikt voor klasse IV schepen tot en met haven Loven (Tilburg): oplevering in 2023.

OV-netwerk.

Indicatoren:

- Afspraken in BO MIRT over Toekomstbeeld OV 2040.
- Afspraken in BO MIRT over verbeteren OV Breda-Utrecht.
- Afspraken met regio over ontwikkelagenda HOV / Bravo Direct.
- Realisatie Maaslijn (uitvoering door het Rijk): oplevering in 2024.

We stimuleren de ontwikkeling en het gebruik van slimme mobiliteitsdiensten.

Indicator:

- Het monitoringsplan voor samenwerkingsprogramma SmartwayZ.NL is in 2019 aangescherpt in de volledige breedte van de programmadoelen doorstroming, innovatie en goede procesvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

Slimme mobiliteit.

Indicatoren:

- We stimuleren de ontwikkeling van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van personenvervoer en logistiek. In 2023 zijn 20 oplossingen getest, waarvan 10 ook succesvol verder in de praktijk zijn gebracht.
- We stimuleren het gebruik van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van personenvervoer. Dit is te zien in een jaarlijkse toename ten opzichte van de nulmeting in 2020. De toename heeft zowel betrekking op voertuigen als op de ondersteuning van de rijtaak van reizigers.
- We stimuleren het gebruik van slimme mobiliteitsoplossingen op het gebied van logistiek. Dit is te zien in een jaarlijkse toename ten opzichte van de nulmeting in 2020. De toename heeft betrekking op het aantal logistieke bedrijven dat voor het plannen van ritten gebruik maakt van realtime datainzichten voor het vrachtverkeer.
- We stimuleren de grootschalige toepassing van slimme mobiliteitsoplossingen die gericht zijn op het persoonlijk informeren van reizigers over hun reis. In 2023 hebben we in Brabant 6 mobiliteitsoplossingen werkzaam die reizigers persoonlijk informeren.

Naar aanleiding van de uitwerking Krachtenbundeling Smart Mobility wordt indicatoren uit het monitoringsplan opgenomen in de provinciale begroting.

We zorgen voor een stevige koppeling tussen de ruimtelijke-economische ontwikkeling en het mobiliteitssysteem.

Indicator:

- Het mobiliteitssysteem in Brabant heeft een minimale impact op de leefomgeving of creëert ruimte voor andere ontwikkelingen door een goede inpassing in de omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingskwaliteit en leefbaarheid.

Indicatoren:

- We vernieuwen (stedelijke) knooppunten en maken ze aantrekkelijker om er te reizen, te verblijven en zich te vestigen: afspraken in BO MIRT over EIK XL en Spoorzone 's-Hertogenbosch.
- We sluiten in deze bestuursperiode mobiliteitsdeals met Breda, Eindhoven en Meierijstad.
- In het kader van de leefbaarheid en veiligheid van het goederenvervoer per spoor zetten we stevig in op afspraken met het Rijk over het basisnet en saneren overwegen.
- We onderzoeken de behoefte aan én mogelijkheden voor minimaal 3 komomleidingen in Brabant.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Onzeker is wat exact de effecten van de corona-crisis zullen zijn op infrastructurele projecten door o.a. vertraging in de rechtspraak en problemen met tijdige levering van materialen.
- Een aantal projecten en te maken afspraken kent een grote mate van afhankelijkheid van externe partners. Ondanks de inspanningen van de provincie kunnen projecten of afspraken later of niet uitgevoerd of tot stand komen. Door corona neemt de druk bij de partners verder toe, waardoor financiële bijdragen en de inzet van capaciteit onzekerder worden.
- De uitspraak van de Raad van State inzake de toetsingscriteria van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) kan invloed hebben op de voortgang en de kosten van infraprojecten.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	169.606	-107.598	62.008
Baten	1.657	27.552	29.209
saldo baten en lasten	-167.949	135.150	-32.799

Specificatie besluitvorming programma 09 Mobiliteitsontwikkeling

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Fiets	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het stimuleren van fiets als modaliteit en het snelfietsroutenetwerk te kunnen realiseren is programmaged en capaciteit nodig. De huidige capaciteit was tijdelijk met 1 jaar verlengd als overbrugging van het bestuursakkoord 2015-2019. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026.	L	-373.998	1.012.000	560.000	585.000	0	0
Krachtenbundeling	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de krachtenbundeling worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer of bestaande middelen van het programma SmartwayZ.NL.	L	-500.291	0	0	0	0	0
		B	0	0	0	0	0	0
Ombouw N65	De provincie gaat de ombouw van de rijksweg N65 Vught - Helvoirt uitvoeren voor het Rijk. Op basis van de ondertekende bestuursovereenkomst worden de partnerbijdragen voor de uitvoering van het VKA+ op de begroting geraamd. De Staten zijn hierover geïnformeerd via een statenmededeling.	L	-46.800.000	17.142.200	51.426.600	51.426.600	51.426.600	0
		B	27.186.000	9.743.600	29.230.800	29.230.800	29.230.800	0

Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 09	L	-47.674.289	18.154.200	51.986.600	52.011.600	51.426.600	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 09	B	27.186.000	9.743.600	29.230.800	29.230.800	29.230.800	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Quick Win pakket MIRT A2 Deil - 's-Hertogenbosch	Parallel aan het MIRT-onderzoek voor de lange termijn oplossing wordt samen met Rijk en regio een Quick Win maatregelenpakket uitgevoerd voor de bevordering van de doorstroming op de A2 Deil - 's-Hertogenbosch. De meerjarige planning wordt aangepast. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	-500.000	500.000	0	0		

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herbestemming afwikkelingsverschillen	Voorgesteld wordt om de afwikkelingsverschillen op in eerdere jaren verleende subsidies opnieuw in te zetten voor de programma's. Het betreft de subsidieregelingen Regionale Uitvoeringsprogramma's (RUP) (€ 691.573,-) en Uitvoeringsprogramma Spoor, HOV en Knooppunten (€ 172.476,-), onderhoud wegen (€ 1.230.184,-) en Beter Benutten Vervolg (€ 287.540,-). De regelingen worden gedekt uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	172.476	287.540	0	0	0	0
A2 Weert Eindhoven	Op basis van een besluit van de programmaraad SmartwayZ.NL wordt budget geheralloceerd en ingezet voor de bijdrage in het pakket A2 Weert - Eindhoven en het MIRT onderzoek verstedelijking en bereikbaarheid brainport regio. De middelen SmartwayZ.NL zijn op basis van eerdere besluitvorming (PS 34/16) al op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- en Investeringsfonds (SIF).	L	2.200.000	0	0	-2.200.000	0	0
Netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar	De partners van het netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar dragen bij aan het gezamenlijke programmabudget, waarbij de provincie penvoerder is. De restantmiddelen dienen beschikbaar te blijven voor het programma. Op basis van de voortgang worden de middelen opnieuw op de meerjarige begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-220.000	37.000	37.000	37.000	37.000	0
		B	-72.000	0	0	0	0	0
Robuuste Brabantroute	Bij jaarrekening zijn abusievelijk de middelen voor de robuuste brabantroute Gilze doorgeschoven naar 2020 en 2022. Het jaar 2020 wordt hier afgeramd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-2.000.000	0	0	0	0	0
Correctie op structurele budgetten	De middelen voor de Regionale Uitvoeringsplannen (RUP) voor kleinschalige regionale maatregelen zijn structureel op de meerjarige begroting geraamd. Doordat we starten met regionale mobiliteitsagenda's worden de budgetten afgeramd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer en zijn ter beschikking van de regionale mobiliteitsagenda's.	L	0	0	0	0	-9.915.707	-9.915.707
Middelen 1e tranche EIK XL	De uitwerking van de BO-MIRT afspraak over de 1e tranche EIK XL zijn nog niet afgerond. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-5.000.000	0	0	5.000.000	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Garantstelling Postweg Vught	Door de provincie is een garantstelling afgegeven voor de realisatie van een rotonde en het verbeteren van de fietsverbinding bij de Postweg in Vught. Daar wordt voor een gedeelte beroep op gedaan. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer. Het project heeft een cruciale functie in de bereikbaarheid tijdens de ombouw van de N65.	L	62.500	0	0	0	0	0
Plannen middelen Hooipolderplusplan	Voor de aanpak van het knooppunt Hooipolder zijn door de Staten middelen ter beschikking gesteld (PS 02/17). Daarvan was € 5,0 mln bestemd voor de aanpak van het onderliggende wegennet door de gemeenten. De middelen worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	5.000.000	0	0	0	0	0
Middelen Maaslijn	Voor de verdubbeling en elektrificatie van de Maaslijn is een bestuursovereenkomst gesloten. De uitvoering ligt bij Limburg en het Rijk. De provinciale bijdrage in het project zal middels een begrotingssubsidie gebeuren en pas plaatsvinden in 2021. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	-27.900.000	27.900.000	0	0	0	0
Herplanning majeure projecten	Voor een aantal majeure projecten (Programma Hoogfrequent Spoor, Wilhelminakanaal en GOL) zijn op basis van expliciete besluitvorming middelen ter beschikking gesteld. Naar aanleiding van de voortgang van het project en nadere afspraken over betalingsstromen vindt herplanning in de tijd plaats. Dit heeft geen directe consequenties voor de oplevering. De dekking is afkomstig uit de reserves Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF) .	L	-24.203.375	24.203.375	0	0	0	0
Herplannen middelen majeure projecten	Op basis van expliciete besluitvorming door de Staten draagt de provincie bij in een aantal majeure projecten (N69, N65 en Wilhelminakanaal). Op basis van realisatie 2019 en de voortgang is de meerjarige planning aangepast. Dekking is afkomstig uit SIF en reserve Verkeer & Vervoer.	L	-178.232	500.000	102.863	0	0	0
		B	500.000	500.000	102.863	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Middelen trimodale ontwikkeling Loven	De uitwerking van de overeenkomst voor de trimodale ontwikkeling van de haven Loven (logistiek knooppunt Tilburg op de goederencorridor) samen met gemeente, Rijk en bedrijfsleven op basis van een BO-MIRT afspraak vraagt meer tijd. De op de begroting gereserveerde middelen moeten worden doorgeschoven. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer en Vervoer.	L	-1.200.000	1.200.000	0	0	0	0
Middelen Maaslijn	De uitwerking van de BO-MIRT afspraak over de aanpak van A50 Paalgraven - Bankhoef zijn nog niet afgerond. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	-2.000.000	0	0	2.000.000	0	0
Middelen RUP	Tijdens de ontwikkeldagen in december zijn de kleinschalige regionale maatregelen in het kader van de Regionale Uitvoeringprogramma's (RUP) vastgesteld. De Staten zijn hierover geïnformeerd. De subsidie zijn inmiddels allemaal beschikt. Op basis hiervan kan op het budget worden afgeraamd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer en blijven ter beschikking van de mobiliteitsprogramma's.	L	-700.000	0	0	0	0	0
snelfietsroutes	Voor de realisatie van het snelfietsroutenetwerk zijn door de Staten middelen ter beschikking gesteld. Via subsidiebeschikking worden de middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld. Op basis van de voortgang vindt herplanning plaats op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds. De uitvoering ligt bij de gemeenten.	L	7.500.000	-2.500.000	-5.000.000			
Middelen smart mobility N279 Veghel - Asten	Van het goedgekeurde budget voor de N279 Veghel - Asten is maximaal € 5,9 mln bestemd voor smart mobility toepassingen. Dit betreft veelal exploitatie uitgaven. Een deel van het investeringskrediet is derhalve afgeraamd en op de exploitatiebegroting geraamd. De meerjarige financiële planning is aangepast. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	250.000	-250.000	0	0	0	0
Middelen smartwayz.nl	Op basis van de voortgang van het programma SmartwayZ.NL wordt de meerjarige raming aangepast. De middelen zijn reeds eerder op basis van een expliciet besluit op de begroting geraamd. De middelen zijn	L	-5.814.626	12.798.092	-7.680.994	-165.000	1.402.528	0
		B	-159.166	429.166	135.000	135.000	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).							

Totaal lasten herplanning reserves programma 09	L	-54.956.257	64.876.007	-12.316.131	4.672.000	-8.476.179	-9.915.707
Totaal baten herplanning reserves programma 09	B	268.834	929.166	237.863	135.000	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Rijksbijdrage gebiedsontwikkeling N69	Voor de aanleg van de nieuwe verbinding N69 zijn middelen ter beschikking gesteld via een rijksbijdrage en de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF). Voor de gebiedsontwikkeling worden middelen op de begroting geraamd. De middelen zijn afkomstig uit de specifieke rijksuitkering.	L	0	0	861.074	0	0	0
		B	0	0	861.074	0	0	0
Inkomsten werkbudget	Er zijn extra inkomsten gegenereerd als vergoeding voor gemaakte kosten en deze worden toegevoegd aan het werkbudget van de desbetreffende programma's.	L	86.948	0	0	0	0	0
		B	86.948	0	0	0	0	0
Bijdragen onderzoekskosten SHK	Extra inkomsten als bijdrage in gemaakte onderzoekskosten Spoor, HOV en Knooppunten worden geraamd en toegevoegd aan het uitgavenbudget.	L	10.000	0	0	0	0	0
		B	10.000	0	0	0	0	0
Verschuiving kapitaallasten	De kapitaallasten voor basisinfrastructuur waren in de oorspronkelijke begroting ten onrechte aan programma mobiliteitsontwikkeling gekoppeld. De verschuiving wordt bij burap verwerkt.	L	-5.064.403					
luchtvaart	Voor de ontwikkeling van de regionale luchtvaart heeft de provincie een specieke rijksuitkering gekregen (voorheen bekend als middelen Alderstafel). De middelen dienen beschikbaar te blijven voor het specifieke doel en worden op basis van de voortgang op de meerjarige begroting geraamd.	L	-425.000	200.000	225.000			

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 09	L	-5.392.455	0	861.074	0	0	0
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 09	B	96.948	0	861.074	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Totaal lasten bijstellingen programma 09			-107.598.001	83.030.207	40.531.543	56.683.600	42.950.421	-9.915.707
Totaal baten bijstellingen programma 09			27.551.782	10.672.766	30.329.737	29.365.800	29.230.800	0

Programma 10 Vrije tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed

Algemene voortgang van het programma

11 van 16 doelstelling/prestaties van dit programma verlopen naar verwachting. De samenleving als geheel maar ook specifiek de vrijetijds-, cultuur- sport- en erfgoedsector zijn nog steeds hard getroffen door de impact van het Coronavirus. Vanuit onze provinciale rol werken we op dit moment hard aan de ondersteuning in het vinden van oplossingen en verlichting. Onlangs is hiertoe een Steunpakket Corona vastgesteld (zie Statenmededeling Steunpakket Corona). Ook leveren we nog steeds in nauwe afstemming met de veiligheidsregio's onze bijdrage aan het monitoren van de impact van corona op de samenleving. Inmiddels is het nieuwe bestuursakkoord vastgesteld. Op basis hiervan is besloten om geen separate beleidskaders voor Vrijetijd, Cultuur en Sport uit te werken, maar een integraal beleidskader op te stellen. Voorzien is deze begin volgend jaar ter besluitvorming voor te leggen aan PS. Door de komst van een nieuwe bestuursakkoord is de actualisatie van het kader Erfgoed vertraagd, maar wij verwachten deze eind 2020 alsnog door PS te kunnen laten vaststellen.

Op het gebied van Vrijetijdseconomie is als onderdeel van het Coronasteunpakket door VisitBrabant de extra campagne 'Hier moet je zijn in Brabant' gelanceerd om recreatie in onze Provincie te bevorderen. Op het gebied van Cultuur zijn inmiddels de beschikkingen voor de nieuwe kunstplanperiode '21-'24 vastgesteld en wordt (in afstemming met Rijksinzet) de inzet voor een designmuseum of Futurelab bepaald. Op het gebied van Sport onderzoeken we of we aansluiten bij een Sportfonds waarvoor aantal bedrijven initiatief heeft genomen. Op het gebied van Samenleving wordt gewerkt aan de totstandkoming van een tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund. De ondersteuningsstructuur voor maatschappelijke initiatieven Sterk Brabant ontwikkelen we verder door om nog meer initiatieven van dienst te kunnen zijn. Activiteiten die we willen voortzetten die voorheen onder de noemer 'Samenleving' werden gerealiseerd gaan daarbij, zoals in het Bestuursakkoord is aangegeven, integraal onderdeel uitmaken van andere beleidsthema's.

Wat willen we bereiken?

Versterken van het cultureel ecosysteem met brede basis, toonaangevende top en verbindingen met omgeving

Indicator:

- Vergroting cultuurbereik (incl. cultuureducatie)

Wat gaan we daarvoor doen?

Besluit vervolg Brabant C.

- In 2021 is de bredere evaluatie van de provinciale investeringsfondsen gepland. Aanvankelijk was voorzien dat voor Brabant C echter een eerder moment nodig was. Op basis van het beschikbare fondsbudget blijkt evaluatie en besluitvorming in 2021 alsnog tijdig. Derhalve zal de evaluatie van Brabant C meelopen met de gelijktijdige bredere evaluatie van de provinciale investeringsfondsen.

Meerjarige ondersteuning van professionele- en amateurkunst.

Nieuwe cultuurvisie en uitvoeringsprogramma voor Brabant.

- Als gevolg van het nieuwe bestuursakkoord '20-'23 Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant' wordt er geen aparte visie Cultuur opgesteld, maar wordt dit onderdeel van het te ontwikkelen Kader Vrijetijd, Cultuur en Sport. Dit kader wordt naar verwachting begin 2021 voorgelegd ter besluitvorming aan PS.

Onderzoek Waarde van Cultuur 2020.

Ontwikkelen en duurzaam behouden van beeldbepalend erfgoed

Indicatoren:

- Borging behoud van monumenten en culturele landschappen
- Staat van Rijksmonumenten (verplichte indicator IPO)

Wat gaan we daarvoor doen?

(Door)ontwikkelen samenwerkingsverbanden rondom de verhaallijnen.

Actualisatie beleidskader Verbeeldingskracht Erfgoed (2016 - 2020).

Actualisatie van de cultuurhistorische waardenkaart (CHW).

Herontwikkelen en instandhouden van beeldbepalende erfgoedcomplexen.

Bevorderen van een sterk blijfklimaat

Indicator:

PM (volgt uit nog op te stellen aanpak blijfklimaat)

- In het bestuursakkoord is ervoor gekozen de integrale aanpak blijfklimaat niet meer terug te laten komen. Activiteiten die we willen voortzetten die voorheen onder de noemer 'Samenleving' werden gerealiseerd gaan, zoals in het bestuursakkoord aangegeven, integraal onderdeel uitmaken van andere beleidsthema's. Het vooronderzoek, de gebiedsanalyse blijfklimaat ronden we dit najaar af. De kennis die we hieromtrent hebben opgedaan laten we niet onbenut en wordt geborgd in het programma stedelijke en landelijke transformatie. Daarnaast wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van Sterk Brabant en loopt de verkenning voor de tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen integrale aanpak blijfklimaat.

- In het bestuursakkoord is ervoor gekozen het opstellen van een integrale aanpak blijfklimaat niet verder door te zetten. We ronden de gebiedsanalyse naar West-Brabant West dit najaar af. De kennis die we hiermee opdoen laten we niet onbenut en is van waarde voor andere provinciale programma's.

Start tweede ronde Brabant Outcomes Fund (BOF).

Stérk Brabant wordt een zelfstandige community.

Versterken van Brabantse sportinfrastructuur

Indicator:

- Instrumentarium periode 2020 – 2024 op orde

Wat gaan we daarvoor doen?

Continueren lopende activiteiten op de lijnen uniek sporten, evenementen en talentontwikkeling.

Oprichten BrabantSportfonds.

Opstellen Sportakkoord.

- Deze prestatie is getemporeerd. Momenteel wordt eerst gezien of het opstellen van een Sportakkoord nog meerwaarde heeft naast het te lopen proces om tot een Kader Vrijetijd, Cultuur en Sport te komen.

Verdere uitwerking nieuw sportbeleid en start uitvoering.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Vele prestaties worden geleverd in samenwerking met externe partners. De uitbraak van het Coronavirus en de gevolgen daarvan geeft nog steeds veel onzekerheid. Daarnaast is de uitputting van budgetten onzeker als het gaat om te verstrekken subsidies/bijdragen zoals o.a. voor Talenthubs, behoud (on)roerend Erfgoed en Sport (Sportfonds en Sportakkoord).

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	60.846	8.915	69.761
Baten	645	72	717
saldo baten en lasten	-60.201	-8.843	-69.044

Specificatie besluitvorming programma 10 Cultuur, erfgoed en samenleving en sport
Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Philharmonie Zuidnederland	Betreft inzet voor Philharmonie Zuidnederland periode 2022-2024. Voor 2021 is reeds eerder € 1,5 mln opgenomen in de meerjarenraming. Zie PS Voorstel 20/62 inzet middelen voor Philharmonie Zuidnederland.	L	0	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0
Huurinkomsten en beheerskosten Museumkwartier	Betreft lagere huurinkomsten van het Museumkwartier zoals opgenomen in het Corona steunpakket. Zie verder Statenmededeling Corona Herstelaanpak Brabant 2.0; maatregelenpakket (nr. 4725305). De lagere inkomsten worden deels gecompenseerd door lagere voorziene beheerskosten Museumkwartier.	L	-77.064	0	0	0	0	0
		B	-137.992	0	0	0	0	0
Inzet Samenleving 2021	Betreft inzet op Samenleving voor de jaren 2021 voor: Programmatie middelen (programma 10): - € 3,3 mln is voor Zet/ Zorgbelang/Sterk Brabant. - € 100.000 Ithaca (lopend interreg project, loopt na 2021 af). - € 228.000 werkbudget / lopende inzet op crossovers. En € 666.000 voor formatie van 6 fte (programma 90 bedrijfsvoering). Zie verder Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993.	L	0	3.628.000	0	0	0	0
Samenleving: bijdrage Regio Deal Noordoost-Brabant	Betreft voorziene bijdrage voor de Regiodeal Noord Oost Brabant. Zie verder Statenmededeling 'De stand van zaken van de Regio Deal Noordoost-Brabant' (nr. 4714408).	L	150.000	0	0	0	0	0
Coronaherstelpakket, onderdeel vrijetijdseconomie	Als onderdeel van het Coronaherstelpakket wordt door Visit Brabant een herstelcampagne uitgevoerd en vindt uitbreiding van diensten plaats. Zie daarvoor de Statenmededeling Corona Herstelaanpak Brabant 2.0; maatregelenpakket (nr. 4725305). Conform de Statenmededeling is eerst de mogelijke onderuitputting op de bestaande begroting betrokken voor de dekking hiervan. Voorgesteld wordt om de restant middelen vanuit het reeds afgeronde amendement begroting 2019 Lokale journalistiek (ad € 75.000) in te zetten hiervoor.	L	75.000					
		L	-75.000					
Inzet Sport 2021	Betreft de inzet voor Sport 2021 op basis van Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993. De inzet komt ten laste van voor Vrijetijd, Cultuur en Sport gereserveerde BA middelen '20-23: € 3 mln tbv programmatische inzet	L	0	3.000.000	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	(programma 10) en € 0,5 mln OKB t.b.v. 4,5 fte (programma 9010 Personeelskosten).							

Totaal lasten eerdere besluitvorming programma 10	L	72.936	6.628.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0
Totaal baten eerdere besluitvorming programma 10	B	-137.992	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bijstelling cultuureducatie en etalageprojecten	Bijstelling van de ramingen voor cultuureducatie en etalageprojecten op basis van de meest actuele prognoses. De middelen blijven beschikbaar in de reserve 3e tranche Investeringsagenda Cultuur en Samenleving voor inzet in 2021 op deze thema's op basis van nieuw kader Vrijetijd, Cultuur en Sport.	L	-352.600	0	0	0	0	0
Bijstelling Archeologie	Voorziene uitgaven tbv inrichting uitbreidingslocatie Depot Provinciale Bodemvondsten vinden deels in 2021 plaats.	L	-147.794	152.206	0	0	0	0
Bijdragen ihkv voorfinanciering herdenking Market Garden 2019	Betreft bijdragen vanuit met name diverse gemeenten voor voorgefinancierde uitgaven in het kader van herdenking Operation Market Garden 2019.	B	160.000	0	0	0	0	0
Bijstelling herontwikkeling erfgoedcomplexen	Betreft eerder genomen besluiten t.a.v. herontwikkeling erfgoedcomplexen Oudenbosch (restant van € 2,2 mln vd totaal € 4,5 mln), Mariënhage (€ 2,3 mln) en Abdij van Berne (€ 1,8 mln) en voorziene proceskosten 2020/2021 (€ 0,3 mln).	L	4.050.000	3.200.000	0	0	0	0
Actualisatie uitgaven tlv reserve instandhouding erfgoed	Betreft actualisatie van de ramingen op basis van de meest actuele prognoses en aangepast aan de structureel beperktere beschikbare middelen vanuit de reserve instandhouding onroerend erfgoed.	L	1.435.401	-501.335	-611.335	-1.091.335	-1.500.991	-1.500.991
Verbeeldingskracht Erfgoed / 4 verhaallijnen	Betreft de inzet van middelen voor voorziene uitgaven Verbeeldingskracht van Erfgoed / 4 verhaallijnen vanuit het huidige kader Erfgoed. Dekking vindt plaats vanuit de hiervoor gereserveerde middelen in de reserve 3e tranche investeringsagenda Cultuur en Samenleving.	L	0	500.000	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Actualisatie uitgaven Programma Sport	Betreft actualisatie uitgaven programma Sport o.b.v. meest recente prognoses. De aframing blijft beschikbaar in de reserve investeringsagenda 3e tranche voor inzet in 2021 op basis van nog vast te stellen kader Vrijetijd, Cultuur en Sport.	L	-99.915	0	0	0	0	0

Totaal lasten herplanning reserves programma 10	L	4.885.092	3.350.871	-611.335	-1.091.335	-1.500.991	-1.500.991
Totaal baten herplanning reserves programma 10	B	160.000	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen								
Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bijdrage BrabantStad t.b.v. adviescommissie professionele kunsten	Betreft de bijdragen van de BrabantStad gemeenten aan de kosten voor de gezamenlijke adviescommissie professionele kunsten.	L	50.000	0	0	0	0	0
		B	50.000	0	0	0	0	0
Overzetten begrotingsbedragen vrije-tijds economie	Bedragen voor vrijetijdseconomie die in de begroting 2020 nog op programma 5 Economie stonden zijn in het kader het nieuwe bestuursakkoord overgezet naar programma 10.	L	2.657.143	3.431.575	2.181.575	2.181.575	1.681.575	1.681.575
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		595.575	554.718	557.237	557.237	557.237

Totaal lasten administratief technische bijstellingen programma 10	L	2.707.143	4.027.150	2.736.293	2.738.812	2.238.812	2.238.812
Totaal baten administratief technische bijstellingen programma 10	B	50.000	0	0	0	0	0
Totaal lasten bijstellingen programma 10	L	7.665.171	14.006.021	3.624.958	3.147.477	2.237.821	737.821
Totaal baten bijstellingen programma 10	B	72.008	0	0	0	0	0

Algemeen financieel beleid

Functie van algemeen financieel beleid

Voor elk programma zijn in de begroting de lasten en de baten opgenomen die bij dat programma horen. De baten zijn meestal niet toereikend om de lasten van het programma te kunnen dekken. Tegenover de nadelige saldi van lasten en baten bij de programma's staan de algemene dekkingsmiddelen, de stelposten en de mutaties in de reserves.

Bijstellingen

Mutaties die in programma Algemeen financieel beleid zijn verwerkt kunnen worden verdeeld in:

- mutaties die voortvloeien uit de bijstellingen in beleidsprogramma's ;
- mutaties die alleen op algemeen financieel beleid betrekking hebben.

Mutaties die voortvloeien uit bijstellingen in beleidsprogramma's

Veel voorstellen hebben een inhoudelijke oorsprong. Indien deze direct te koppelen is aan een beleidsprogramma, is zowel het voorstel als de financiële mutatie in het betreffende programma beschreven. In het programma Algemeen financieel beleid is het effect van deze mutaties op reserves, algemene dekkingsmiddelen en stelposten opgenomen.

Mutaties algemeen financieel beleid

Daarnaast zijn er puur financiële mutaties, die geen oorsprong hebben in beleidsprogramma's. Deze zijn volledig verwerkt binnen programma Algemeen financieel beleid. Deze mutaties worden hieronder in de specificatie van besluitvorming in detail weergegeven en toegelicht.

Binnen deze categorie mutaties zijn de volgende voorstellen tot bijsturing verwerkt:

Financieel overzicht

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>begroting t/m wijz. 2</i>	<i>Wijziging 3</i>	<i>begroting t/m wijz. 3</i>
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>			
Lasten	15.753	-14.209	1.544
Baten	608.868	120.710	729.579
<u>Overhead, VPB en stelposten</u>			
Lasten	143.862	-37.564	106.298
Baten	0	7.632	7.632
<u>Mutaties in reserves</u>			
Stortingen	327.274	187.663	514.937
Onttrekkingen	603.574	-117.408	486.166

**Specificatie besluitvorming programma 31 Algemeen financieel beleid
Voorstellen**

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Middelen reserveren voor transitie gedeelde mobiliteit	Vanwege de corona-crisis zijn de exploitatie-uitgaven voor de reguliere OV-concessies tijdelijk lager. Voorgesteld wordt om deze middelen te reserveren voor de toekomstige frictiekosten die mogelijk ontstaan bij het inrichten van de nieuwe concessievormen in het kader van de transitie naar gedeelde mobiliteit op basis van de vastgestelde visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'. De eerste concessie die volgens de nieuwe principes zal worden afgesloten is de concessie West. De middelen worden toegevoegd aan de reserve Verkeer & Vervoer en in latere jaren voor Vernieuwing OV op de begroting geraamd.	L	31.04	4.000.000	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	0	2.000.000	2.000.000	0	0
Onderzoek brand Deurnesche Peel	Op 20 april 2020 is brand ontstaan in de Deurnsche Peel. Het is een enorm grote brand geworden waarbij uiteindelijk 800 ha. van de 1.000 ha natuur is geraakt. De CdK als rijksorgaan doet op verzoek van de gemeente Deurne en de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost onderzoek naar de bestuurlijke samenwerking die een onbeheersbare natuurbrand had moeten voorkomen. Het onderzoek richt zich dan ook op de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport 'Door het vuur voor veilige natuur'. De resultaten van dit onderzoek zijn relevant voor alle natuurgebieden in onze provincie waar een vergelijkbare bestuurlijke samenwerking aanwezig is. Dit onderzoek leidt tot aanvullende kosten.	L	31.03	-20.000					
Actualisering wachtgeldten oud GS-leden	Actualisatie van het budget 2020 voor de wachtgeldten en pensioenlasten oud GS-leden naar aanleiding van het afscheid enkele (oud) GS leden Dit leidt tot een verhoging van het bestaande budget, waarvoor een beroep wordt gedaan op de knelpuntenbuffer.	L	31.03	-625.000					
Toevoegen investeringskrediet ICT	Per 2020 zijn we gestart met de met een nieuwe partner voor de uitvoering van de ICT-basisinfrastructuur. Dit houdt tevens in dat diverse investeringen in ICT systemen	L	31.03	-900.000	-700.000	-700.000	-400.000		

Voorstellen

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
aan programmabudget	niet meer door de provinciale organisatie worden gedaan, maar door onze partner. Daarmee vallen deze kosten buiten het investeringskrediet. Om die reden vindt toevoeging aan het programmabudget plaats. Deze toevoeging wordt gedekt door de gelijktijdige aframing van het investeringskrediet ICT en Automatisering. De kosten van de overhead gaan hierdoor omhoog en dekking vindt plaats uit de vrije begrotingsruimte.	L	31.03	900.000	700.000	700.000	400.000		
Sourcing ICT basisinfrastructuur	Per 2020 zijn we gestart met de met een nieuwe partner voor de uitvoering van de ICT-basisinfrastructuur (Sourcing). Dit houdt tevens in dat diverse uitvoerende werkzaamheden niet meer door de provinciale organisatie worden gedaan, maar door onze partner. Om die reden wordt de capaciteit die gemoeid was met de uitvoering van de betreffende werkzaamheden omgezet naar programmabudget ICT ten behoeve van dekking van de uitvoering door onze partner. Dit resulteert in licht hogere overheadkosten en in een licht lagere toevoeging aan de reserve opleidingen.	L	31.03	7.733	10.956	10.956	0		
		L	31.04	-7.733	-10.956	-10.956	0	0	0

Totaal lasten voorstellen alg.fin beleid

3.335.000 0 0 0 0 0

Totaal baten voorstellen alg.fin beleid

0 0 2.000.000 2.000.000 0 0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Continuering aanpak Internationalisering en Branding	Middels statenmededeling d.d. 26/5/2020 is PS reeds gevraagd om de voor Internationalisering en Branding beschikbaar gestelde middelen ad € 1,012 mln., als additioneel werkbudget beschikbaar te stellen. Deze middelen, die in de begroting op een stelpost staan, worden middels deze mutatie verwerkt in het programmabudget.	L	31.03	-1.012.000	-1.012.000	-1.012.000	-1.012.000	-1.012.000	-1.012.000
Actieplan Arbeidsmarkt 2020 - 2023	Middels Statenvoorstel PS 59/20 is € 17,192 mln. beschikbaar gesteld t.b.v. Actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023, waarvan € 1,8 mln. t.b.v. capaciteit. Middelen ad	L	31.03	-3.853.556	-3.853.778	-3.853.778	-3.850.000	0	0
		L	31.04	3.556	1.503.778	1.503.778	2.400.000	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	€ 16,192 waren voorzien op een stelpost, € 1 mln. wordt gedekt uit BA-middelen Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant.	B	31.04	5.400.000	0	0	0	0	0
Verkeersveiligheid	Op basis van het vastgesteld Brabants Verkeers Veiligheids Plan (BVVP, PS 09/20) zijn bij de bestuursopdracht Veilig en Weerbaar Brabant extra bestuursakkoordmiddelen beschikbaar gesteld (PS 14/20). Vanwege de bestuurswissel en de corona-maatregelen is een aantal activiteiten opgeschoven in de tijd. Voorgesteld wordt om een gedeelte van de extra middelen door te schuiven. Zoals in het Statenvoorstel reeds is aangegeven is in de uitvoering 1 fte tijdelijke capaciteit nodig. Derhalve wordt hiervoor programmabudget omgezet in organisatiekostenbudget (OKB).	L	31.04	336.889	944	944	0	0	0
		B	31.04	0	112.000	112.000	112.000	0	0
		L	31.03	111.111	111.056	111.056	112.000	0	0
Fiets	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het stimuleren van fiets als modaliteit en het snelfietsrouten netwerk te kunnen realiseren is programmageld en capaciteit nodig. De huidige capaciteit was tijdelijk met 1 jaar verlengd als overbrugging van het bestuursakkoord 2015-2019. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026.	L	31.04	0	-444.224	-444.224	-448.000	0	
		B	31.04	-373.998	1.012.000	560.000	585.000	0	
		L	31.03	0	444.224	444.224	448.000	0	
Krachtenbundeling	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de krachtenbundeling worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer of bestaande middelen van het programma SmartwayZ.NL.	B	31.04	-500.291	0	0	0	0	0
Ombouw N65	De provincie gaat de ombouw van de rijksweg N65 Vught - Helvoirt uitvoeren voor het Rijk. Op basis van de ondertekende bestuursovereenkomst worden de partnerbijdragen voor de uitvoering van het VKA+ op de	B	31.04	-73.986.000	7.398.600	22.195.800	22.195.800	22.195.800	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	begroting geraamd. De Staten zijn hierover geïnformeerd via een statenmededeling.								
Middelen en capaciteit mobiliteitsdata	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de datavisie voor het werkgebied van mobiliteit worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	31.04	-708.889	-2.443.972	-2.443.972	-2.452.000	-738.560	0
		L	31.03	708.889	943.972	943.972	952.000	238.560	0
Capaciteit infrastructurele projecten	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het onderhoud én verbeteren van het provinciale wegennet te kunnen realiseren is extra capaciteitsbudget nodig. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026. Voorheen werd deze capaciteit uit de projectbudgetten betaald. In het kader transparantie en KOPI regelen we organisatiekostenbudget (OKB) voor deze capaciteit. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	31.04	-1.247.222	-1.246.611	-1.246.611	-1.257.000	0	0
		L	31.03	1.222.222	1.221.611	1.221.611	1.232.000	0	0
Continueren inzet SmartwayZ.NL	Om de ambities uit het bestuursakkoord te kunnen realiseren is continuering van de inzet op het programma SmartwayZ.NL nodig. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026. Er wordt organisatiekostenbudget (OKB) voor deze capaciteit gedurende 2021 t/m 2023 op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	31.04	0	-943.972	-1.221.611	-1.232.000	0	0
		L	31.03	0	943.972	1.221.611	1.232.000	0	0
Philharmonie Zuidnederland	Betreft inzet voor Philharmonie Zuidnederland periode 2022-2024. Voor 2021 is reeds eerder € 1,5 mln opgenomen in de meerjarenraming. Zie PS Voorstel 20/62 inzet middelen voor Philharmonie Zuidnederland.	L	31.03	0	-4.500.000	0	0	0	0
		L	31.04	0	4.500.000	0	0	0	0
		B	31.04	0	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	0
Huurinkomsten en beheerskosten Museumkwartier	Betreft lagere huurinkomsten van het Museumkwartier zoals opgenomen in het Corona steunpakket. Zie verder Statenmededeling Corona Herstelaanpak Brabant 2.0; maatregelenpakket (nr. 4725305). De lagere inkomsten worden deels gecompenseerd door lagere voorziene beheerskosten Museumkwartier.	L	31.03	-60.928	0	0	0	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Implementatie omgevingswet	Betreft inzet voor implementatie omgevingswet vanuit daarvoor gereserveerde middelen (besluit PPN 2018).	L	31.04	181.600	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	181.600	0	0	0	0
		L	31.03	-181.600	-518.400	0	0	0	0
Samenleving: bijdrage Regio Deal Noordoost-Brabant	Betreft voorziene bijdrage voor de Regiodeal Noord Oost Brabant. Zie verder Statenmededeling 'De stand van zaken van de Regio Deal Noordoost-Brabant' (nr. 4714408). De middelen waren geraamd op de stelpost Sociale Veerkracht	L	31.03	-150.000	0	0	0	0	0
Inzet Sport 2021	Betreft de inzet voor Sport 2021 op basis van Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993. De inzet komt ten laste van voor Vrijetijd, Cultuur en Sport gereserveerde BA middelen '20-'23: € 3 mln tbv programmatische inzet (programma 10) en € 0,5 mln OKB t.b.v. 4,5 fte (programma 9010 Personeelskosten).	L	31.04	0	4.250	670.667	0	0	0
		B	31.04	0	670.667	0	0	0	0
		L	31.03	0	-2.333.583	-670.667	0	0	0
Landbouw- Zuidoostelijke zandgronden	Betreft de inzet van de te ontvangen Rijksbijdrage voor het project Zuidoostelijke zandgronden in het kader van interbestuurlijk programma Vitaal Platteland.	B	31.03	3.877.000					
Inzet Samenleving 2021	Betreft inzet op Samenleving voor de jaren 2021voor: Programmatische middelen (programma 10): - € 3,3 mln is voor Zet/ Zorgbelang/Sterk Brabant. - € 100.000 Ithaca (lopend interreg project, loopt na 2021 af). - € 228.000 werkbudget / lopende inzet op crossovers. En € 666.000 voor formatie van 6 fte (programma 90 bedrijfsvoering). Zie verder Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993.	L	31.04	0	5.667	0	0	0	0
		L	31.03	0	-3.633.667	0	0	0	0

Totaal lasten eerdere besluitvorming alg.fin beleid

-4.649.928 -11.250.733 -4.775.000 -3.875.000 -1.512.000 -1.012.000

Totaal baten eerdere besluitvorming alg.fin beleid

-65.583.289 9.374.867 24.367.800 24.392.800 23.695.800 0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
		L	31.04	120.000	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herplanning reserve bodem	Uitgaven m.b.t. bodem worden in de begroting opgenomen t.l.v. reserve bodem	B	31.04	3.800.000	0	0	0	0	0
Uitgaven Chemiepack	Uitgaven Chemiepack worden geraamd op basis van de meest recente inzichten. Dekking vindt plaats vanuit reserve bodem	B	31.04	-4.000.000	-2.675.328	-2.833.408	773.973	1.073.973	0
Uitgaven milieu	De uitgaven milieu, met dekking uit PMWWP Algemeen, worden obv voortschrijdend inzicht en realistisch ramen afgeraamd.	B	31.04	-1.850.000					
Quick Win pakket MIRT A2 Deil - 's-Hertogenbosch	Parallel aan het MIRT-onderzoek voor de lange termijn oplossing wordt samen met Rijk en regio een Quick Win maatregelenpakket uitgevoerd voor de bevordering van de doorstroming op de A2 Deil - 's-Hertogenbosch. De meerjarige planning wordt aangepast. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	B	31.04	-500.000	500.000				
A2 Weert Eindhoven	Op basis van een besluit van de programmaraad SmartwayZ.NL wordt budget geheralloceerd en ingezet voor de een bijdrage in het pakket A2 Weert - Eindhoven en het MIRT onderzoek verstedelijking en bereikbaarheid brainport regio. De middelen SmartwayZ.NL zijn op basis van eerdere besluitvorming (PS 34/16) al op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- en Investeringsfonds (SIF).	B	31.04	2.200.000	0	0	-2.200.000	0	0
Netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar	De partners van het netwerkprogramma Brabantstad Bereikbaar dragen bij aan het gezamenlijke programmabudget, waarbij de provincie penvoerder is. De restantmiddelen dienen beschikbaar te blijven voor het programma. Op basis van de voortgang worden de middelen opnieuw op de meerjarige begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-148.000	37.000	37.000	37.000	37.000	0
Robuuste Brabantroute	Bij jaarrekening zijn abusievelijk de middelen voor de robuuste brabantroute Gilze doorgeschoven naar 2020 en 2022. Het jaar 2020 wordt hier afgeraamd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-2.000.000					

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Correctie op structurele budgetten	De middelen voor de Regionale Uitvoeringsplannen (RUP) voor kleinschalige regionale maatregelen zijn structureel op de meerjarige begroting geraamd. Doordat we starten met regionale mobiliteitsagenda's worden de budgetten afgeramd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer en zijn ter beschikking van de regionale mobiliteitsagenda's.	B	31.04	0	0	0	0	-9.915.707	-9.915.707
Herbestemming afwikkelingsverschillen	Voorgesteld wordt om de afwikkelingsverschillen op in eerdere jaren verleende subsidies opnieuw in te zetten voor de programma's. Het betreft de subsidieregelingen Regionale Uitvoeringsprogramma's (RUP) (€ 691.573,-) en Uitvoeringsprogramma Spoor, HOV en Knooppunten (€ 172.476,-), onderhoud wegen (€ 1.230.184,-) en Beter Benutten Vervolg (€ 287.540,-). De regelingen worden gedekt uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.02	2.209.297	0	0	0	0	
		L	31.04	1.594.113	0	0	0	0	
		B	31.04	172.476	902.540	0	0	0	
Ecoduct N65	Bij de perspectiefnota 2018 (PS 20/18) is de ontsnipperingsopgave voor de N65 opgenomen in het sleutelproject Robuuste beekdalpassages. Er is reeds € 3,8 mln uit algemene middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van een ecoduct. Aanvullend wordt er € 250.000 uit de reserve Verkeer & Vervoer beschikbaar gesteld. Met de ondertekening van de bestuursovereenkomst Ombouw N65 worden ook deze middelen op de begroting geraamd. Een rijksbijdrage van € 2,5 mln moet nog worden ontvangen.	B	31.04	0	-3.800.000	4.050.000	0	0	0
Middelen 1e tranche EIK XL	De uitwerking van de BO-MIRT afspraak over de 1e tranche EIK XL zijn nog niet afgerond. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-5.000.000	0	0	5.000.000	0	0
Garantstelling Postweg Vught	Door de provincie is een garantstelling afgegeven voor de realisatie van een rotonde en het verbeteren van de fietsverbinding bij de Postweg in Vught. Daar wordt voor een gedeelte beroep op gedaan. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	62.500	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Plannen middelen Hooipolderplusplan	Voor de aanpak van het knooppunt Hooipolder zijn door de Staten middelen ter beschikking gesteld (PS 02/17). Daarvan was € 5,0 mln bestemd voor de aanpak van het onderliggende wegennet door de gemeenten. De middelen worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	5.000.000	0	0	0	0	0
Middelen Indusa	Voor het bevorderen van de transitie naar duurzame infrastructuur is er een samenwerkingsverband (Indusa) met o.a. B5-partners en bouwend Nederland. Hiervoor zijn in deze bestuursperiode middelen nodig. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	31.04	-150.000	-450.000	-450.000	-450.000	0	0
Middelen Maaslijn	Voor de verdubbeling en elektrificatie van de Maaslijn is een bestuursovereenkomst gesloten. De uitvoering ligt bij Limburg en het Rijk. De provinciale bijdrage in het project zal middels een begrotingssubsidie gebeuren en pas plaatsvinden in 2021. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-27.900.000	27.900.000	0	0	0	0
Herplanning majeure projecten	Voor een aantal majeure projecten (Programma Hoogfrequent Spoor, Wilhelminakanaal en GOL) zijn op basis van expliciete besluitvorming middelen ter beschikking gesteld. Naar aanleiding van de voortgang van het project en nadere afspraken over betalingsstromen vindt herplanning in de tijd plaats. Dit heeft geen directe consequenties voor de oplevering. De dekking is afkomstig uit de reserves Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	L	31.04	2.021.866	0	7.750.848	0	0	0
		B	31.04	-24.203.375	33.976.089	0	0	0	0
Herplannen middelen majeure projecten	Op basis van expliciete besluitvorming door de Staten draagt de provincie bij in een aantal majeure projecten (N69, N65 en Wilhelminakanaal). Op basis van realisatie 2019 en de voortgang is de meerjarige planning aangepast. Dekking is afkomstig uit SIF en reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-678.232	0	0	0	0	0
Middelen trimodale ontwikkeling Loven	De uitwerking van de overeenkomst voor de trimodale ontwikkeling van de haven Loven (logistiek knooppunt Tilburg op de goederencorridor) samen met gemeente, Rijk en bedrijfsleven op basis van een BO-MIRT afspraak vraagt meer tijd. De op de begroting	B	31.04	-1.200.000	1.200.000	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	gereserveerde middelen moeten worden doorgeschoven. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer en Vervoer.								
Middelen Maaslijn	e uitwerking van de BO-MIRT afspraak over de aanpak van A50 Paalgraven - Bankhoef zijn nog niet afgerond. De middelen worden doorgeschoven op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	B	31.04	-2.000.000	0	0	2.000.000	0	0
Herplannen middelen OV-ontwikkeling	Binnen de reguliere OV-concessies worden onderzoeken, pilots en experimenten uitgevoerd voor de doorontwikkeling van het OV in Brabant. De Staten zijn hierover geïnformeerd middels een statenmededeling. Op basis van de planning wordt de meerjarige begroting aangepast. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-740.000	30.000	-390.000	400.000	700.000	0
Middelen RUP	Tijdens de ontwikkeldagen in december zijn de kleinschalige regionale maatregelen in het kader van de Regionale Uitvoeringprogramma's (RUP) vastgesteld. De Staten zijn hierover geïnformeerd. De subsidie zijn inmiddels allemaal beschikt. Op basis hiervan kan op het budget worden afgeraamd. De middelen vallen terug in de reserve Verkeer & Vervoer en blijven ter beschikking van de mobiliteitsprogramma's.	B	31.04	-700.000	0	0	0	0	0
Middelen smart mobility N279 Veghel - Asten	Van het goedgekeurde budget voor de N279 Veghel - Asten is maximaal € 5,9 mln bestemd voor smart mobility toepassingen. Dit betreft veelal exploitatie uitgaven. Een deel van het investeringskrediet is derhalve afgeraamd en op de exploitatiebegroting geraamd. De meerjarige financiële planning is aangepast. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	B	31.04	250.000	-250.000	0	0	0	0
Middelen smartwayz.nl	Op basis van de voortgang van het programma SmartwayZ.NL wordt de meerjarige raming aangepast. De middelen zijn reeds eerder op basis van een expliciet besluit op de begroting geraamd. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer en reserve Spaar- & Investeringsfonds (SIF).	B	31.04	-5.655.460	12.368.926	-7.815.994	-300.000	1.402.528	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Middelen vernieuwing OV	Op basis van de geplande pilots en experimenten in het kader van vernieuwing OV wordt de meerjarige raming bijgesteld. De middelen zijn afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	B	31.04	-500.000	-486.500	986.500	0	0	0
Bijstelling cultuureducatie en etalageprojecten	Bijstelling van de ramingen voor cultuureducatie en etalageprojecten op basis van de meest actuele prognoses. De middelen blijven beschikbaar in de reserve 3e tranche Investeringsagenda Cultuur en Samenleving voor inzet in 2021 op deze thema's op basis van nieuw kader Vrijetijd, Cultuur en Sport.	B	31.04	-352.600	0	0	0	0	0
Bijstelling Archeologie	Voorziene uitgaven tbv inrichting uitbreidingslocatie Depot Provinciale Bodemvondsten vinden deels in 2021 plaats. Dekking vindt plaats vanuit reserve Instandhouding onroerend erfgoed	L	31.04	60.000	200.000	0	0	0	0
		B	31.04	-87.794	352.206	0	0	0	0
Bijdragen ihkv voorfinanciering herdenking Market Garden 2019	Betreft bijdragen vanuit met name diverse gemeenten voor voorgefinancierde uitgaven in het kader van herdenking Operation Market Garden 2019. Bijdragen worden toegevoegd aan de reserve 3e Tranche Cultuur en Samenleving	L	31.04	160.000	0	0	0	0	0
Bijstelling herontwikkeling erfgoedcomplexen	Betreft eerder genomen besluiten t.a.v. herontwikkeling erfgoedcomplexen Oudenbosch (restant van € 2,2 mln vd totaal € 4,5 mln), Mariënhage (€ 2,3 mln) en Abdij van Berne (€ 1,8 mln) en voorziene proceskosten 2020/2021 (€ 0,3 mln). Dekking vindt plaats vanuit reserve Investeringsagenda Historische Erfgoedcomplexen 1e tr.	B	31.04	4.050.000	3.200.000	0	0	0	0
Actualisatie uitgaven tlv reserve instandhouding erfgoed	Betreft actualisatie van de ramingen op basis van de meest actuele prognoses en aangepast aan de structureel beperktere beschikbare middelen vanuit de reserve instandhouding onroerend erfgoed.	B	31.04	1.435.401	-501.335	-611.335	-1.091.335	-1.500.991	-1.500.991
Verbeeldingskracht Erfgoed / 4 verhaallijnen	Betreft de inzet van middelen voor voorziene uitgaven Verbeeldingskracht van Erfgoed / 4 verhaallijnen vanuit het huidige kader Erfgoed. Dekking vindt plaats vanuit de hiervoor gereserveerde middelen in de reserve 3e tranche investeringsagenda Cultuur en Samenleving.	B	31.04	0	500.000	0	0	0	0
Actualisatie ramingen grondportefeuilles de Kempen en de Beerze	Betreft actualisatie van de meerjarenramingen van de exploitatieuitgaven- en inkomsten van de	L	31.03	200.000	20.000	20.000	0	0	0
		B	31.03	20.000	20.000	20.000	0	0	0
		L	31.04	20.000	20.000	20.000	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	grondportefeuilles de Kempen en de Beerze op basis van de meest actuele prognoses.	B	31.04	-249.897	20.000	85.577	0	0	0
Werklocaties	Betreft opname ramingen in meerjarenraming op basis van uitvoeringsprogramma Werklocaties tlv hiervoor bestemde reserve Werklocaties. Dekking vindt plaats vanuit reserve Werklocaties	B	31.04	0	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000	2.783.000
Actualisatie uitgaven Programma Sport	Betreft actualisatie uitgaven programma Sport o.b.v. meest recente prognoses. De aframing blijft beschikbaar in de reserve investeringsagenda 3e tranche voor inzet in 2021 op basis van nog vast te stellen kader Vrijetijd, Cultuur en Sport.	B	31.04	-99.915	0	0	0	0	0
Nyrstar	Het bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk en laat naar verwachting ook nog even op zich wachten i.v.m. de PAS-uitspraak	L	31.04	500.000	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	0	500.000	0	0	0
Biodiversiteit	De raming voor 2020 verhogen in verband met toegezegde co financiering in 2 life+ projecten van de Bosgroep die recent zijn goedgekeurd door de EC.	B	31.04	500.000	-500.000	0	0	0	0
Reserve SNL beheer	Bij de Burap 2019 heeft er een herbesteding van middelen 'structurele beheerkosten Natuur Netwerk Brabant' plaatsgevonden uitgaande van een verwachte structurele groei van € 1 mln per jaar tot en met 2027. De meerjarenraming was structureel bijgesteld volgens de laatste inzichten incl. kostenopslag indexering beheervergoeding natuurbeheer. Volgens de laatste inzichten lopen we met verwerving en inrichting van het NNB achter op de planning waardoor de beheerskosten lager uitvallen. Een gedeelte kan terug naar de reserve 'Natuurbeheer en Ontwikkeling; Ontwikkelopgave' waar toen de dekking voor het tekort op beheer werd gedekt. Daarnaast zijn volgens de laatste gegevens van RVO de jaren 2020-2021 bijgesteld vanwege een hogere POP III subsidie voor het agrarisch natuurbeheer (50% ipv 0%).	L	31.04	0	0	2.127.792	3.650.470	5.173.149	0
		B	31.04	-2.016.410	-2.498.410	-989.507	10.493	1.010.493	0
Herplanning besteding reserves PAS	Er vindt een herplanning van de reserves plaats i.v.m. bijstelling van het project Peelvenen en het verstrekken van een opdracht i.p.v. een subsidie aan Waterschap Brabantse Delta voor Westelijke Langstraat	B	31.04	-2.900.000	-13.000.000	19.000.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
	In het eerste halfjaar 2020 zijn diverse positieve afwikkelingsverschillen ontstaan,. Deze middelen	B	31.02	124.623	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Positieve afwikkelingsverschillen Natuur	dienen beschikbaar te blijven in de bestemmingsreserves om de meerjaren doelstellingen te kunnen behalen. Daarom worden bij deze begrotingswijziging ten laste van het rekeningresultaat voor deze bestemmingsreserves de bijstellingen verwerkt.	L	31.04	124.623	0	0	0	0	0
Uitvoering Stimuleringskader Landschap	De Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Noord-Brabant (Stika) is beëindigd en daarvoor in de plaats is de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) gekomen. Het betreft hier het herplannen van de besteding van de reserve i.v.m. afwikkeling van de oude subsidieregeling (Stika) en de eerste openstelling van de nieuwe regeling (Stila).	B	31.04	-1.632.060	-1.778.500	-1.844.500	-1.964.500	-2.280.000	-2.360.000
Actualisatie VTH bijdrage van Natuur	Vanuit programma Natuur wordt aan de Omgevingsdiensten opdracht gegeven tot het uitvoeren van de Verordening natuurbescherming. Het gaat hier om uitvoering van gebiedsbescherming en de Interim Omgevingsverordening (toezicht en handhaving veehouderijen). De financiering van deze opdracht wordt gedekt vanuit programma Natuur.	L	31.04	-75.418	-328.210	0	0	0	0
		B	31.04	400.000	300.000	200.000	0	0	0
A58	Bij de perspectiefnota 2018 (PS 20/18) is de ontsnipperingsopgave voor de A58 opgenomen in het sleutelproject Robuuste beekdalpassages. De uitvoering ervan zal later plaatsvinden dan gepland.	B	31.04	0	-7.250.000	0	0	7.250.000	0
Herplannen reserve PMWP - Deltaprogramma	Dit betreft een actualisatie van de reserve PMWP: Deltaprogramma. Met name als gevolg van de ophoging van het subsidieplafond ten aanzien van Deltaplan Hoge Zandgronden op aangeven van de waterschappen, de verschuiving in de planning van het dossier Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas.	B	31.04	2.833.405	-5.364.476	-1.000.000	1.230.000	0	0
Herplannen reserve VTH	Actualisatie van de ramingen van de egaliseringsreserve VTH.	B	31.04	-725.447	-1.260.000	150.000	1.269.806	0	0
Herplannen reserve PMWP - Algemeen	Actualisatie van de reserve PMWP: Algemeen. In het kader van STUW wordt de raming in overleg met de waterschappen in 2020 naar beneden bijgesteld en in 2021 opgehoogd op basis van de verwachte	L	31.03	1.000.000	0	0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	aanvragen voor de subsidieregeling met betrekking tot 'Robuuste en toekomstbestendige watersystemen'. Ook is in 2018 besloten vanuit deze reserve €1 mln bij te dragen aan de 2e tranche rivierverruiming. De storting ten behoeve van rivierverruiming heeft al plaatsgevonden. Hierbij verwerken wij de onttrekking vanuit de reserve PMWP: Algemeen.	B	31.04	-597.500	1.765.073	-262.082	0	0	0
Natte natuurparels Sang en Goorkens Wijboschbroek en Hooge Raam	Bijdrage vanuit 3 reserves en voorzieningen vanuit programma Natuur en programma Water en Bodem om, conform de doelstellingen van deze reserves, de water- en natuurdoelen in natte natuurparels in het beheergebied van waterschap Aa en Maas te realiseren. Om administratief-technische redenen worden de 3 budgetten voor dit project samengevoegd.	L	31.04	-2.050.000	-2.050.000	0	0	0	0
		L	31.04	2.800.000	2.800.000	0	0	0	0
reserves landbouw	Betreft actualisatie van de ramingen van uitgaven ten laste van reserve investeringsagenda Transitie Agrofood, Reserve POP 3 en algemene Risicoreserve.	B	31.04	623.973					
luchtvaart	Voor de ontwikkeling van de regionale luchtvaart heeft de provincie een specifieke rijksuitkering gekregen (voorheen bekend als middelen Alderstafel). De middelen dienen beschikbaar te blijven voor het specifieke doel en worden op basis van de voortgang op de meerjarige begroting geraamd.	B		-425.000	200.000	225.000			
snelfietsroutes	Voor de realisatie van het snelfietsroutenetwerk zijn door de Staten middelen ter beschikking gesteld. Via subsidiebeschikking worden de middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld. Op basis van de voortgang vindt herplanning plaats op de meerjarige begroting. De dekking is afkomstig uit de reserve Spaar- & Investeringsfonds. De uitvoering ligt bij de gemeenten.	B	31.04	7.500.000	-2.500.000	-5.000.000			
Actualisering persoonlijk ontwikkelbudget	Actualisatie van de onttrekking uit de reserve Persoonlijk ontwikkelbudget op basis van de realisatie tot op heden. Bij de CAO 2017-2018 is het persoonlijk ontwikkelbudget ingesteld dat de medewerkers over een periode van 5 jaar kunnen inzetten voor ontwikkeling, opleiding en scholing. De middelen blijven beschikbaar in de reserve.	L	31.03	-300.000		0	0	0	0
		B	31.04	-300.000		0	0	0	0

Herplanning reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Totaal lasten herplanning reserves alg.fin beleid				6.025.184	211.790	9.468.640	3.200.470	5.173.149	0
Totaal baten herplanning reserves alg.fin beleid				-55.280.015	44.190.285	7.290.251	10.348.437	2.960.296	-8.593.698

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Inkomsten laadinfra	Inkomsten laadinfra worden op basis van recente inzichten geraamd t.g.v. algemene middelen	L	31.03	250.000	0	0	0	0	0
Lagere vaststelling subsidies Energie	Lagere subsidievaststelling ad € 235,131 tgv algemene middelen. Betreft: Transit Brabant Stroom € 21.295,=, Delta Region Netwerk € 11.499 + € 11.820, Reinierspolder I en II € 11.877, Brabant Start € 26.890 en Project Life: Lokaal Investeringsfonds E € 151.750	L	31.03	235.131	0	0	0	0	0
		B	31.02	235.131	0	0	0	0	0
lagere vaststelling subsidie Verbeteren Luchtkwaliteit	Betreft lagere vaststelling subsidie Verbeteren luchtkwaliteit 3e tranche Gem. Den Bosch Stads Kantoor	L	31.03	4.090	0	0	0	0	0
		B	31.02	4.090	0	0	0	0	0
Overhevelen € 1,25 mln. Van Gogh Vastgoed	Overheveling € 1,25 mln naar 2021 m.b.t. aankopen certificaten Vastgoed Van Gogh. 2e tranche aankopen certificaten zullen pas in 2021 gerealiseerd worden.	L	31.04	1.250.000	0				
		B	31.04	0	1.250.000				
Overheveling uitgaven gezondheid	Op basis van recente inzichten worden de uitgaven m.b.t. gezondheid verschoven naar 2021	L	31.04	380.000	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	380.000	0	0	0	0
Uitgaven Milieu	De uitgaven Milieu obv voortschrijdend inzicht en realistisch ramen aframen tgv algemene middelen.	L	31.03	200.000					
Rente en aflossing Groenfonds	De provincies storten sinds 1999 jaarlijks gezamenlijk € 11,3 miljoen ten gunste van het Groenfonds, voor de verplichtingen uit hoofde van de aan de provincies en DLG verstrekte Convenantsleningen. Deze afspraak loopt voor onbepaalde tijd. In de praktijk is het beleid erop gericht dat in 2023/2024 alle Convenantsleningen zijn afgelost.	L	31.03						1.503.962
Aanpassing rendement immunisatie-portefeuille	In het eerste halfjaar 2020 hebben verkopen en switches plaatsgevonden in de obligatieportefeuille. Daarnaast zijn er drie leningen aan gemeenten afgesloten en is op 29 juli 2020 een aandeelhouderslening verstrekt aan Enxiss	L	31.02	-449.819	-561.944	-497.413	-304.098	-300.347	-205.326
		B	31.02	-77.453	-4.709.050	-12.101.823	-12.271.586	-14.679.292	-12.917.683

Administratief technische bijstellingen

0 0 0 0 0

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	die extra rendement oplevert. De meeropbrengst wordt toegevoegd aan de Rente en dividendreserve om als buffer te dienen tot en met 2030.	L	31.04	2.270.884	0	0	0	0	0
		B	31.04	1.898.518	4.147.106	11.604.410	11.967.488	14.378.945	12.712.357
Aanpassing rendement investerings-agendaportefeuille	Vanaf 2020 worden de rendementen vanuit de beleggingen in de investeringsagenda toegerekend aan de immunisatieportefeuille. Inmiddels is € 1 miljard t.b.v. investeringsagenda gerealiseerd. De overige rendementen komen rechtstreeks toe aan de dividend en rentereserve. Vanaf 2021 leidt het tot lagere onttrekking uit de Dividend - en rentereserve.	L	31.02	2.802	2.825	2.825	1.200	0	1.366
		B	31.02	-144.749	-151.949	-151.949	-106.347	-25.873	-51.258
		L	31.04	5.116.581	-703.437	-703.437	-642.320	-495.696	-495.696
		B	31.04	5.264.132	-548.663	-548.663	-534.773	-469.823	-443.072
Bestemming gerealiseerde boekwinsten obligaties	In het eerste halfjaar zijn er obligaties verkocht en geswicht. Dit heeft een boekwinst opgeleverd via de immunisatieportefeuille en de investeringsagenda van respectievelijk € 5,7 miljoen en € 0,2 miljoen. Het bedrag van € 5,7 miljoen wordt toegevoegd aan het egalisatiedeel en valt in de periode 2020 t/m 2028 vrij ten behoeve van de exploitatie. Het bedrag van € 0,2 miljoen wordt toegevoegd aan de "buffer" van de dividend - en rentereserve om in de komende jaren lagere rendementen op te vangen.	B	31.02	5.878.443					
		L	31.04	5.878.443					
Uitkering en bestemming Escrow Attero	In totaal bedraagt de uitkering van de Escrow Attero in 2020 € 2,5 miljoen. Hiervan wordt € 1,9 miljoen toegevoegd aan de Dividend - en rentereserve, om de bufferruimte te vergroten om in de toekomst lagere rendementen op te kunnen vangen.	B	31.02	1.900.292					
		L	31.04	1.900.292					
Actualisatie meerjarenraming ontwikkelbedrijf	Betreft actualisatie van de meerjarenraming van het Ontwikkelbedrijf op basis van de meest actuele prognoses. Zie verder ook Meerjarenperspectief ontwikkelbedrijf (bijlage bij jaarverantwoording 2019).	L	31.04	810.751	691.550	291.977	193.967	1.135.048	0
		B	31.04	-2.554.770	-6.500.706	17.572.822	-2.568.158	467.300	0
		L	31.03	-2.739.686	-7.419.656	17.274.225	-2.506.353	520.105	0
		B	31.03	1.452.399	-482.284	141.369	58.395	52.805	0
		B	31.02	61.556	169.028	203.413	188.377	1.173.048	0
Kosten ivm claims beleidswijzigingen RO	Betreft toevoeging middelen aan de voorziening tbv claims agv procedures ihkv beleidswijzigingen ruimtelijke ontwikkelingen. Dekking vindt plaats vanuit daarvoor gereserveerde middelen vanuit algemene risicoreserve .	B	31.04	669.966	0	0	0	0	0
Administratieve correctie	administratieve correctie over de jaarschijven heen i.v.m aansluiting vrije ruimte Burap I	L	31.03	-71.054	71.054	0	0	0	0
		L	31.04	71.054	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	71.054	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

0 0 0 0 0

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bijstelling van het provinciefonds n.a.v. meicirculaire 2020	In de meicirculaire is opgenomen "Het kabinet vindt het van belang om elkaar in deze tijden vast te houden en als één overheid de opgave die nu voorligt op te pakken. Juist onder deze omstandigheden heeft u behoefte aan duidelijke financiële kaders. Deze circulaire wil daaraan een bijdrage leveren". Voor de periode na 1 juni, trekken Rijk en medeoverheden samen op bij de invulling van de nodige maatregelen en om de sociaaleconomische crisis het hoofd te bieden. Samen wordt bekeken welke reële compensatie nodig is op basis van de hogere uitgaven en gederfde inkomsten. De maatregelen uit het pakket van 28 mei 2020 die het provinciefonds raken zijn: Het bevriezen van de accressen zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2020 voor de jaren 2020 en 2021. Het gevolg hiervan is dat er zekerheid is over het te ontvangen accres 2020 en 2021, en komen de aangehouden marge om schommelingen op te vangen vervallen. Bijstellingen vanaf 2022 betreffen reguliere bijstellingen n.a.v. accresbijstellingen	B	31.02	9.384.149	12.944.375	2.917.124	1.463.438	54.331	5.449.039
		L	31.03	9.384.149	12.944.375	2.917.124	1.463.438	54.331	5.449.039
Doorschuiven middelen wegenoverdracht	Een geplande overdracht van een wegvak aan de gemeente Breda zal pas volgend jaar formeel plaatsvinden. De bijbehorende middelen worden op de meerjarige begroting doorgeschoven	L	31.04	1.100.000	0				
		B	31.04	0	1.100.000				
Herbesteding van middelen N69	De raming moet worden bijgesteld. Er worden voor € 900.000 aanvragen verwacht in 2020. Dekking vindt plaats vanuit reserve Spaar en Investeringsfonds	B	31.04	-700.000	0	700.000	0	0	0
Actualisatie NNB	De grondposities (aankoop, verkoop en doorlevering) laten zich moeilijk ramen door het GOB. Bij deze wijziging zijn op basis van de meest recente grondmutaties de ramingen bijgesteld. In het addendum bij de Grondnota (PS29/16A) is afgesproken dat bij de Bestuursrapportages de wijziging op de begroting wordt opgenomen.	B	31.04	5.000.000	0	0	0	0	0

Administratief technische bijstellingen

0 0 0 0 0

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Afwikkelingsverschillen 2020 NNB	Het betreft hier het herplannen van de besteding van de reserve i.v.m. verlaging van de beschikking GOB 2014-2027. Dit omdat het GOB in opdracht van de provincie per 1 januari 2020 de subsidieregeling "realisatie nieuwe natuur Noord-Brabant" in mandaat uitvoert. Voorheen 1 juli 2014 t/m 31 december 2019 heeft subsidie verlening plaatsgevonden op grond van de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant subsidieverlening voor de activiteiten GOB. De positieve afwikkelingsverschillen worden door deze verlaging van de subsidie toegevoegd aan de reserves.	B	31.02	103.418.120	0	0	0	0	0
		L	31.04	103.418.120	0	0	0	0	0
Update I-VRI's N324	Op basis van wet- en regelgeving mag een gedeelte van de kosten (software update I-VRI's) van het wegenproject N324 niet worden geactiveerd. Het investeringskrediet is afgeraamd en wordt nu toegevoegd aan het exploitatiebudget voor beheer en onderhoud.	L	31.03	-100.000	0	0	0	0	0
Parkschap De Biesbosch	Op 7 december 2015 hebben GS besloten uit te treden uit het Parkschap De Biesbosch (C2178701). De middelen voor de uittreedvergoeding zijn hiervoor toen reeds gereserveerd. In 2020 zijn zowel de vergoeding voor 2020 als voor 2021 betaald.	L	31.04	0	62.986	0	0	0	0
		B	31.04	62.986	0	0	0	0	0
Inkomsten Waterpoort	Een partner heeft haar partnerbijdrage voor de gehele 4 jaar in een keer betaald in plaats van de geraamde jaarlijkse bijdrage ten behoeve van de Waterpoort SOK 2020-2023.	L	31.04	0	-10.000	-10.000	-10.000	0	0
		B	31.04	-30.000	0	0	0	0	0
restant ondersteunende maatregelen landbouw	Overhevelen restant stelpost ondersteunende maatregelen naar 2021.	L	3103	-2.231.161	2.231.161				
		L	3104	2.231.161					
		B	3104		2.231.161				
Onderhoud vaarwegen	De ramingen van het vaarwegbeheer ten aanzien van de incidentele inzet op baggerachterstanden is aangepast aan het uitvoeringsprogramma van het waterschap Brabantse Delta. De mutatie verloopt via de algemene reserve (component doorgeschoven ruimte)	L	31.04			800.000	3.300.000		
		B	31.04	75.000	375.000			3.650.000	
Herberekening kapitaallasten	Herberekening afschrijvingslasten nav geactualiseerde investeringsplanning. De afschrijvingslasten van de wegeninvesteringen worden (deels) gedekt uit de reserve DU-verkeer en vervoer.	L	31.03		6.666	-126.667	-460.000	-793.333	-160.000
		B	31.04		366.667	366.667	366.667	530.000	2.036.667
		L	3103	-30.485.477	536.684	12.418.137	17.530.657		

Administratief technische bijstellingen

0 0 0 0 0

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Gelijkmatige verdeling begrotingsvrije ruimte over jaren 2021 t/m 2023	De resterende begrotingsvrijruimte van het jaar 2020 wordt afgeraamd naar € 0 en overgebracht naar de jaren 2021 t/	L	3104	30.485.477					
		B	3104		536.684	12.418.137	17.530.657		
Overheveling middelen regionale structuurversterking	Overhevelen restant stelpost Regionale Structuurversterking van 2020 naar 2021 via de algemene reserve -component overhevelingen.	L	3103	-2.078.623	2.078.623				
		L	3104	2.078.623					
		B	3104		2.078.623				
Landbouw-reguliere budgetten	Betreft actualisatie van de ramingen op basis van meest actuele prognoses.	L	31.03	10.000					
		L	31.04	2.238.000	0				
		B	31.04	0	2.238.000				
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting. De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L	31.02		6.745	6.745	6.745	6.745	6.745
		L	31.03		-5.753.458	-5.790.590	-5.780.934	-5.760.604	-5.760.604
		L	31.04		2.306.014	2.323.208	2.323.208	2.326.621	2.326.621

Totaal lasten administratief technische bijstellingen alg.fin beleid

131.159.738 6.490.188 28.906.134 15.115.510 -3.307.130 2.666.107

Totaal baten administratief technische bijstellingen alg.fin beleid

131.797.810 15.495.046 33.121.507 16.094.158 5.131.441 6.786.050

Uitwerking Bestuursakkoord

0 0 0 0 0

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Bestuursakkoord-middelen Mobiliteit	De bestuursakkoordmiddelen worden op de mobiliteitsbegroting geraamd na vaststelling van de Koers Mobiliteit. De middelen moeten beschikbaar blijven op de stelpost.	L	31.03	-13.750.000	13.750.000	0	0	0	0
		L	31.04	13.750.000	0	0	0	0	0
		B	31.04	0	13.750.000	0	0	0	0
Ontsnipperings-maatregelen op provinciale wegen	Conform de afspraak uit het bestuursakkoord wordt € 5 mln gereserveerd voor ontsnipperingsmaatregelen op provinciale wegen. Vanuit het principe 'werk met werk'	L	31.04	-1.250.000	-1.250.000	0	0	0	0

Uitwerking Bestuursakkoord

Onderwerp	Toelichting	L/B	Progr.	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	wordt € 2,5 mln vanuit de reserve Natuur en Landschapsbeleid toegevoegd aan het investeringskrediet voor groot onderhoud en vervanging. De overige € 2,5 mln is afkomstig uit reeds bestaande middelen van KOPI.	L	31.03	1.250.000	1.250.000	0	0	0	0
Aanpassing indexatie opcenten	Aanpassing aan besluit om de opcenten met 1,5% te laten stijgen	B	31.02	0	-5.200.000	-8.100.000	-11.100.000	-7.000.000	-7.000.000
		L	31.03	0	-5.200.000	-8.100.000	-11.100.000	-7.000.000	-7.000.000
Instellen reserve Regionaal programma water en bodem	Op 19 juni heeft PS in het statenvoorstel PS 31/20A ingestemd met het middels een begrotingswijziging €33 mln. van de gereserveerde bestuursakkoordmiddelen te bestemmen voor de Visie klimaatadaptatie, inclusief uitwerking bestuursopdracht 'Stoppen van de verdroging met een waterrobuuste inrichting van Brabant'. De middelen worden vanuit de stelpost toegevoegd aan de bij de Burap nieuw ingestelde reserve Regionaal programma water en bodem.	L	31.03	-8.250.000	-8.250.000	-8.250.000	-8.250.000		
		L	31.04	8.250.000	8.250.000	8.250.000	8.250.000	0	0

Totaal lasten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 alg.fin beleid

Totaal baten bijstellingen n.a.v. BA 2020-2023 alg.fin beleid

0	8.550.000	-8.100.000	-11.100.000	-7.000.000	-7.000.000
0	8.550.000	-8.100.000	-11.100.000	-7.000.000	-7.000.000
135.889.994	4.001.245	25.499.774	3.340.980	-6.645.981	-5.345.893
10.934.506	77.610.198	58.679.558	41.735.395	24.787.537	-8.807.648

Bedrijfsvoering

Algemene voortgang

Voor de paragraaf bedrijfsvoering geldt dat deze grotendeels op koers loopt. We werken aan het optimaliseren van de opgevegestuurde netwerkorganisatie die denkt en handelt vanuit de opgaven van Brabant. Hiervoor zijn we in 2020 gestart met nieuwe programma's en een collectief van programmamanagers. Er wordt goed samengewerkt tussen de programma's binnen bedrijfsvoering maar ook de samenwerking met de overige programma's en externe partners gaat voortvarend.

De komst van corona en de maatregelen van het kabinet hebben natuurlijk ook impact op uitvoering van onze werkzaamheden en voortgang van de programma's. Het welzijn en de gezondheid van onze medewerkers en partners staat voorop. Daarnaast is het in verband met onze maatschappelijke functie ook belangrijk dat we onze werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren. Alles wordt in het werk gesteld om de gewenste kwaliteit te blijven bieden en medewerkers te blijven ondersteunen met de benodigde (digitale) faciliteiten.

In de afgelopen periode heeft de Outsourcing van ICT diensten plaats gevonden. De Datavisie 2020-2025 (Waardegedreven Digitaal Transformeren) is vastgesteld door PS.

Om de ontwikkeling van de bedrijfsvoering verder vorm te geven wordt er in het najaar 2020 een dossier opgesteld dat gericht is op een toekomstbestendige bedrijfsvoering. De hiermee samenhangende consequenties en oplossingsrichtingen worden in dit dossier meegenomen.

Wat willen we bereiken?

Doorontwikkelen systemen die nieuwe manier van samenwerken ondersteunen

Slim, snel en effectief samenwerken met partners

Werken aan kwaliteit van de organisatie en medewerkers

Wat gaan we daarvoor doen?

Beweging en verfrissing in de organisatie.

We streven naar inclusiviteit en geven mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans binnen onze organisatie.

	2020	2021	2022	2023	2024
Norm Quotumwet* (aantal fte)	37,8	41,2	44,6	47,9	49,5

* De norm Quotumwet wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van het door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gepubliceerde quotumpercentage.

We voldoen aan nieuwe wetgeving en handelen rechtmatig

Wat gaan we daarvoor doen?

De selectie-eisen en gunningscriteria voor provinciale aanbestedingen die in concurrentie op de markt worden gezet, worden getoetst op circulariteit en energieverduurzaming.

Tijdige afhandeling van facturen.

Tijdige afhandeling van subsidies.

Op dit moment(peildatum juli 2020) ligt de afwikkeling van subsidies op 94,4%. De verwachting is dat de 95% indicator wordt gehaald.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	137.146	3.095	140.241
Baten	137.146	3.095	140.241
saldo baten en lasten	0	0	0

Specificatie besluitvorming Bedrijfsvoering

Voorstellen Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Toevoegen investeringskrediet ICT aan programmabudget	Per 2020 zijn we gestart met de met een nieuwe partner voor de uitvoering van de ICT-basisinfrastructuur. Dit houdt tevens in dat diverse investeringen in ICT systemen niet meer door de provinciale organisatie worden gedaan, maar door onze partner. Daarmee vallen deze kosten buiten het investeringskrediet. Om die reden vindt toevoeging aan het programmabudget plaats. Deze toevoeging wordt gedekt door de gelijktijdige aframing van het investeringskrediet ICT en Automatisering.	L	900.000	700.000	700.000	400.000		
		B	900.000	700.000	700.000	400.000		
Sourcing ICT basisinfrastructuur	Per 2020 zijn we gestart met de met een nieuwe partner voor de uitvoering van de ICT-basisinfrastructuur (Sourcing). Dit houdt tevens in dat diverse uitvoerende werkzaamheden niet meer door de provinciale organisatie worden gedaan, maar door onze partner. Om die reden wordt de capaciteit die gemoeid was met de uitvoering van de betreffende werkzaamheden omgezet naar programmabudget ICT ten behoeve van dekking van de uitvoering door onze partner.	L	7.637	10.828	10.828	-128	-128	-128
		B	7.637	10.828	10.828	-128	-128	-128
		L						
		L						

Totaal lasten voorstellen bedrijfsvoering

L 907.637 710.828 710.828 399.872 -128 -128

Totaal baten voorstellen bedrijfsvoering

B 907.637 710.828 710.828 399.872 -128 -128

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Actieplan Arbeidsmarkt 2020 - 2023	Middels Statenvoorstel PS 59/20 is € 17,192 mln. beschikbaar gesteld t.b.v. Actieplan Arbeidsmarkt 2020-2023, waarvan € 1,8 mln. t.b.v. capaciteit. Middelen ad € 16,192 waren voorzien op een stelpost, € 1 mln. wordt gedekt uit BA-middelen Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant.	L	444.488	444.266	444.266	448.044	0	0
		B	444.488	444.266	444.266	448.044	0	0
Fiets	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het stimuleren van fiets als modaliteit en het snelfietsrouten netwerk te	L	0	444.268	444.268	448.044	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	kunnen realiseren is programmageld en capaciteit nodig. De huidige capaciteit was tijdelijk met 1 jaar verlengd als overbrugging van het bestuursakkoord 2015-2019. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026.	B	0	444.268	444.268	448.044	0	
Verkeersveiligheid	Op basis van het vastgesteld Brabants Verkeers Veiligheids Plan (BVVP, PS 09/20) zijn bij de bestuursopdracht Veilig en Weerbaar Brabant extra bestuursakkoordmiddelen beschikbaar gesteld (PS 14/20). Vanwege de bestuurswissel en de corona-maatregelen is een aantal activiteiten opgeschoven in de tijd. Voorgesteld wordt om een gedeelte van de extra middelen door te schuiven. Zoals in het Statenvoorstel reeds is aangegeven is in de uitvoering 1 fte tijdelijke capaciteit nodig. Derhalve wordt hiervoor programmabudget omgezet in organisatiekostenbudget (OKB).	L	111.122	111.067	111.067	112.011	0	0
		B	111.122	111.067	111.067	112.011	0	0
Middelen en capaciteit mobiliteitsdata	De Staten zijn via een statenmededeling geïnformeerd over de afspraken in het kader van de krachtenbundeling Smart Mobility en de digitaliseringsopgave uit de vastgestelde datavisie. De consequenties van de datavisie voor het werkgebied van mobiliteit worden nu op de begroting geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	708.959	944.066	944.066	952.094	238.583	0
		B	708.959	944.066	944.066	952.094	238.583	0
Capaciteit infrastructurele projecten	Om de ambities uit het bestuursakkoord voor het onderhoud én verbeteren van het provinciale wegennet te kunnen realiseren is extra capaciteitsbudget nodig. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026. Voorheen werd deze capaciteit uit de projectbudgetten betaald. In het kader transparantie en KOPI regelen we organisatiekostenbudget (OKB) voor deze capaciteit. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.	L	1.222.343	1.221.732	1.221.732	1.232.121	0	0
		B	1.222.343	1.221.732	1.221.732	1.232.121	0	0
Continueren inzet SmartwayZ.NL	Om de ambities uit het bestuursakkoord te kunnen realiseren is continuering van de inzet op het programma SmartwayZ.NL nodig. De Staten zijn hierover geïnformeerd via de Statenmededeling Programmering Mobiliteit 2021-2026. Er wordt organisatiekostenbudget (OKB) voor deze capaciteit gedurende 2021 t/m 2023 op de begroting	L	0	944.066	1.221.732	1.232.121	0	0
		B	0	944.066	1.221.732	1.232.121	0	0

Eerdere besluitvorming

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
	geraamd. De dekking is afkomstig uit de reserve Verkeer & Vervoer.							
Inzet Sport 2021	Betreft de inzet voor Sport 2021 op basis van Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993. De inzet komt ten laste van € 0,5 mln OKB t.b.v. 4,5 fte	L	0	499.800	0	0	0	0
		B	0	499.800	0	0	0	0
Inzet Samenleving 2021	Betreft inzet van 6 FTE op Samenleving voor de jaren 2021 voor: Programmatische middelen (programma 10). Zie verder Statenmededeling 'Ontwikkeling Beleidskader Vrije Tijd, Cultuur en Sport 2021-2023', nr. 4723993.	L	0	666.399	0	0	0	0
		B	0	666.399	0	0	0	0
Totaal lasten eerdere besluitvorming bedrijfsvoering		L	2.486.912	5.275.664	4.387.131	4.424.435	238.583	0
Totaal baten eerdere besluitvorming bedrijfsvoering		B	2.486.912	5.275.664	4.387.131	4.424.435	238.583	0

Herplannen reserves

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Actualisering persoonlijk ontwikkelbudget	Actualisatie van de onttrekking uit de reserve Persoonlijk ontwikkelbudget op basis van de realisatie tot op heden. Bij de CAO 2017-2018 is het persoonlijk ontwikkelbudget ingesteld dat de medewerkers over een periode van 5 jaar kunnen inzetten voor ontwikkeling, opleiding en scholing. De middelen blijven beschikbaar in de reserve.	L	-300.000					
		B	-300.000					
Totaal lasten herplannen reserves bedrijfsvoering		L	-300.000					
Totaal baten herplannen reserves bedrijfsvoering		B	-300.000					

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
		L		-200.793	-400.793	-866.667	-499.207	-499.207

Administratief technische bijstellingen

Onderwerp	Toelichting	L/B	bijstelling 2020	bijstelling 2021	bijstelling 2022	bijstelling 2023	bijstelling 2024	bijstelling structureel
Herberekening kapitaallasten	Herberekening afschrijvingslasten nav geactualiseerde investeringsplanning	B		-200.793	-400.793	-866.667	-499.207	-499.207
Indexering	In de bestuursperiode 2020-2023 wordt de meerjarenraming geïndexeerd conform besluitvorming bij het bestuursakkoord. Hiertoe wordt bij deze bestuursrapportage de begroting naar prijspeil 2021 geïndexeerd conform het opgenomen beleid in de begroting .De uitgaven worden gedekt uit de stelpost indexatie.	L		250.874	248.974	248.974	247.708	247.708
		B		250.874	248.974	248.974	247.708	247.708
Totaal lasten administratief technische bijstellingen bedrijfsvoering			L	0	50.081	-151.819	-617.693	-251.499
Totaal baten administratief technische bijstellingen bedrijfsvoering			B	0	50.081	-151.819	-617.693	-251.499
Totaal lasten bijstellingen bedrijfsvoering			L	3.094.549	6.036.573	4.946.140	4.206.614	-13.044
Totaal baten bijstellingen bedrijfsvoering			B	3.094.549	6.036.573	4.946.140	4.206.614	-13.044